РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

APR 12 1919

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 10-го ЦЬВІТНЯ 1919. Ч. 42. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. THURSDAY, APRIL 10, 1919. No. 42.

ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН ГРОЗИТЬ АЛІЯНТАМ.

Українські большевицькі війска здобули Одесу.

Війска Петлюри під Києвом. -- Большевицька армія зближаєть ся до Черновець.

ДЕЛЕҐАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ПРИБУЛА В ЧЕТВЕР ДО ПАРИЖА.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 9, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ПЕТЛЮРИ КІЛЬКА МИЛЬ ВІД КИЄВА.

БУДАПЕШТ, 6. цьвітня. — Війска під командою Петлюри, провідника селян на Україні, загрожують Києвови.

Одержані вісти доносять, що війска ґен. Петлюри находять ся у віддаленю кількох миль від Києва.

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ ОДЕСУ.

ПАРИЖ, 8. цьвітня. — Українські большевицькі війска здобули Одесу, як се доносить бездротна телеґрама з Києва, датована дня 7. цьвітня.

Доси не одержано урядового потвердженя сеї вістки.

Останні вісти доносили, що большевицькі війска розпочали наступ на Одесу та що війска аліянтів будуть правдоподібно приневолені опорожнити місто та уступити над ріку Дністер.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСКА ОТВОРИЛИ СОБІ ДОРОГУ НА КРИМ.

ЛОНДОН, 8. цьвітня. — Російська бездротна телеґрама доносить, що на боєвім фронті коло Архангельска і на мурманськім побережу не зайшла жадна зміна.

Савєтська армія захопила у свої руки 63.000 тон угля в Маріюполи і почала його вивозити. Французька ескадра відїхала на Чорне море. Военні операції коло Перекопа успішно покінчені; дорога на Крим стоїть отвором.

БОЛЬШЕВИЦЬКА АРМІЯ ПІД ЧЕРНІВЦЯМИ.

ЦІРІХ, 7. цьвітня. — Телеґрама з Будапешту, оголошена у Відни, доносить, що російська большевицька армія зближаєть ся до Черновець.

Чернівці, столиця Буковини, лежать над Прутом і находять ся в руках румунських війск.

ГАЛИЦЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОСЯТЬ ПРЕЗ. ВІЛСОНА О ПОМІЧ.

Кажуть, що Поляки не борють ся проти большевиків, але проти Українців.

КОПЕНГАҐЕН, 8. цьвітня. — Західно-українське правительство, як се доносить тутешна українська делеґація, вислало телеґраму до през. Вілсона, в якій просить його о поміч в боротьбі з большевиками. В телеґрамі говорить ся, що „польська армія замісць бороти ся проти большевиків є занята заграбуванем українських земель".

ГАЛИЦЬКІ УКРАЇНЦІ БУДУТЬ БОРОНИТИ СВОЇХ ЗЕМЕЛЬ ДО ПОСЛІДНОГО.

Премієр Голубович годить ся остаточно на порішене справи приналежности при помочи загального голосованя.

ЛОНДОН, 7. цьвітня. — Українці є готові заперестати боротьбу з Поляками, коли право приналежности території, о яку спорять обі републики, буде порішене при помочи плебісциту (загального голосованя), переведеного під контролею держав аліянтів, як се заявив др. Сидір Голубович, премієр західно-української републики, про що доносить телеґрама з Відня до лондонської „Дейли Мейл" під датою з 31. марта.

Др. Голубович, з яким кореспондент розмовляв в Станиславові, заявив, що Українці домагають ся всеї території між Сяном і давною границею Росії, та сказав, що Українці будуть бороти ся о неї до послідного.

Але тому, говорив дальше др. Голубович, що його бажанем є осягнене скорого мира, він згодив би ся, щоби перевести народне голосоване під услівем, що польські війска уступлять поза давну російську границю і пристануть на вислід голосованя.

Голубович додав також, що Українці з Бесарабії вислали делеґатів до Румунії, і він має надію, що переговори доведуть до мирного полагодженя спору.

ПОЛЯКИ В ПИНСКУ ГУЛЯЮТЬ.

Розстріляли 33 українських большевиків.

ВАРШАВА, 7. цьвітня. — В суботу розстріляно в місті Пинску, на Україні, 33 большевиків.

Вони були обжалувані, що приготовляли замах на польську залогу міста в цїли його здобутя.

Комісія союзних держав, зложена з Американців, Французів і Англійців, веде в тій справі слідство. Вишлють правдоподібно до Пинска окрему комісію.

Деякі телеґрами одержані з Пинска подавали число страчених на смерть на 250, але полковник Фрончак, який перебував тоді в Пинску в справах Американського Червоного Хреста, подає число страчених всего на 33.

ДЕЛЕҐАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ В ПАРИЖИ.

ПАРИЖ, 7. цьвітня. — Подорож наша кораблем тривала 15 днів. Приїхали в четвер о півночи до Парижа здорові. — **Геміл, др. Білик.**

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ І ЧЕХАМИ В ПРАЗІ.

ПРАГА, 8. цьвітня. — Місія від українського правительства прибула нині до Праги, щоби навязати економічні зносини між Україною і Чехією.

Українське правительство годить ся доставляти нафту в заміну за мідь і скляні вироби.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ПОГРОМИ НА УКРАЇНІ І УГОРЩИНІ.

В Ходорові, Перемишлянах і Буску знищено богато жидівських домів.

Нюйорська жидівська часопись „Морнінґ Джорнел" одержала телеґраму, яка доносить про погроми на Україні.

В місті Фельштині жовніри мали убити 800 Жидів і 400 ранити. В Проскурові число убитих і ранених Жидів доходить до 4.000. В обох містах ограблено Жидів і вони находять ся тепер у великій нужді.

Дальше доносить телеґрама, що в Овручи повторили ся погроми три рази. В містах Ходорові, Перемишлянах і Буску прийшло також до погромів; богато жидівських домів знищено зовсім.

Не ліпше поводить ся Жидам під новим савєтським правительством на Угорщині. Як доносить телеґрама, в місті Кашав (Кошиці), в північній Угорщині, богато Жидів увязнено, а галицьких Жидів враз з їх головним рабіном прогнано з міста.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 9, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЧЧИНА В ПЕРЕДОДНИ НОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

Надіють ся кождої хвилї проголошеня савєтської републики.

БЕРЛІН, 8. цьвітня. — Між членами німецького правительства панує переполох. Загальне переконане є, що небавом вибухне з цілою силою нова революція. Великий страйк має розпочати ся завтра.

Правительство видало урядову проклямацію до народу, щоб він був приготований на всякі можливости.

АМСТЕРДАМ, 8. цьвітня. — Коли плянам Спартаків не удасть ся перешкодити, буде в Берлїні проголошена нині савєтська република. Міністер війни, Носке, видав відповідні зарядженя. Він має за собою нову армію, яку зорґанізував ґен. Гінденбурґ.

Останні вісти з Берліна доносять, що найблизші 24 години будуть найважнійшою добою в історії Німеччини. Від часу здавленя останного повстаня Спартаків спартацькі аґітатори вели сильну аґітацію в тім напрямі, щоби підкопати мораль і карність в армії Гінденбурґа.

Баварія під контролею комуністичного правительства.

МОНАХІЯ, 7. цьвітня. — Утворено кабінет комуністичного правительства для Баварії. В імени центральної ради міністер війни, Нікіш, оголосив слідуючу проклямацію:

„Робітники Баварії перемогли свої партійні спори і злучили ся в могучий бльок проти всякого панованя і визиску. Ціла власть находить ся тепер в руках робітничих, жовнірських і селянських рад.

„Парлямент розвязаний і установлено народні комісаріяти. В адміністрації, публичних і економчіних справ панує лад.

„Фабрики будуть контрольовані робітничими радами. Все є спільною власностию загалу.

„Є обовязком робітничих, жовнірських і селянських рад боронити савєтської републики і старати ся про її мирний розвій. Ради переймуть у свої руки місцеву власть, будуть контролювати адміністрацію і будуть відповідальні перед робучим народом за всї вчинки і похибки.

„Нинїшний день є народним сьвятом. Праця має бути застановлена, лише праця на зелїзниці, щодо поживи, води, сьвітла і опалу має відбувати ся без перерви дальше".

Давне баварське правительство перенесло ся до Бамберґа.

БЕРЛІН, 6. цьвітня. — Баварське правительство рішило покинути Монахію і перенести ся тимчасово до Бамберґа. Правительство має намір відбувати там дальші засїданя баварського парляменту і поробити кроки в цїли своєї оборони, опираючи ся на вірних війсках.

Німецькі робітники грозять страйком на случай перевоженя польських війск через Німеччину.

ВАЙМАР, 5. цьвітня. — Безпроволочно по проголошеню, що польські війска з Франції мають бути транспортовані домів через Німеччину, зелїзничі робітники предложили правительству свої нові домаганя, грозячи загальним страйком на день 10. цьвітня на случай несповненя їх домагань.

Часописи взивають правительство, щоби воно не допустило до страйку, бо в противнім случаю аліянти висадять польські війска в Ґданьску.

В Саксонії увязнено члена кабінету.

КОПЕНГАҐЕН, 8. цьвітня. — Міністра справедливости, Ляндсберга, арештовано вчера в Магдебурґу, столиці пруської Саксонії. Його увязнили члени полків, які стояли там залогою, як се доносить телеґрама з Маґдебурґа.

Між иншими увязнено також головного команданта четвертої армії, ґен. Кляйста, і його ґенеральний штаб.

Більша частина маґдебурської залоги симпатизує з независимими соціялістами, як се додає телеґрама.

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 9, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Наука про цїли комунїзму замісць науки релїгії.

ВАШІНҐТОН, 7. цьвітня. — Департамент загр. справ одержав вісти про положене на Угорщині. Нове правительство переводить цїлковиту соціялїзацію промислу. Щодо розводів і подібних справ будуть знесені всякі обмеженя. Науку релїгії в школах знесено, а натомісць заведено науку про історію революції і цїли комунїзму. Переводить ся розділ домашної обстанови.

Орґанїзація червоної армії поступає скоро наперед. Особи, які стояли в злуці з давним режімом, увязнюють.

В СЕРБІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 9, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Сербії проголошено военний стан.

ЛОНДОН, 7. цьвітня. — Телеґрама з Риму доносить, що угорське комуністичне правительство виповіло війну Сербії, яка звернула ся до аліянтів о поміч.

В цїлій Сербії проголошено военний стан.

В ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 9, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Поляки невдоволені з рішеня мирової конференції щодо Ґданьска.

ПАРИЖ, 7. цьвітня. — Польський премієр, Іґнац Падеревскі, заявив нині, що неполагоджене справи Ґданьска викликало серед польського народа велике невдоволене.

Телеґрами з Варшави, як се заявив Падеревскі, доносять, що такий стан справи може викликати непередвиджені наслідки, бо нарід одержав був вже запевнене, що Ґданьск буде належати до Польщі.

Коли Падеревскі перед шести днями виїхав з Варшави, в Польщі панувала загальна симпатія супроти аліянтів; від часу однак одержаня вістий, що справи Ґданьска не полагоджено після бажаня Поляків, серед польського народа почало проявляти ся недовіре до аліянтів.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 9, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПРЕЗ. ВІЛСОН ХОЧЕ ЗМУСИТИ АЛІЯНТІВ ДО ЗАКЛЮЧЕНЯ МИРА НА ПІДСТАВІ 14 ТОЧОК.

В противнім случаю Злучені Держави будуть вести заграничну політику на власну руку.

ПАРИЖ, 7. цьвітня. — Президент Вілсон має намір змусити мирову конференцію заключити безпроволочно мир на услівях, принятих правительствами при заключеню розєму.

Коли би його зусиля показали ся безуспішними, президент має намір повести заграничні справи на свій спосіб і після власної ініціятиви.

Се є причиною, задля котрої през. Вілсон зажадав як найскоршого присланя корабля. Залога корабля „Джордж Вашінґтон" одержала нині приказ, щоби корабель був готовий до безпроволочного відїзду до Бреста. Коли би зайшла потреба, през. Вілсон може повернути до Вашінґтону в протягу 10 днів.

ГОЛОВНІ ТОЧКИ НЕПОРОЗУМІНЯ МІЖ ПРЕЗ. ВІЛСОНОМ І АЛІЯНТАМИ.

ПАРИЖ, 8. цьвітня. — Стверджено, що головні точки, які довели до заостреня відносин між през. Вілсоном з одної сторони, а правительствами аліянтів з другої, є слідуючі:

Відшкодоване.

Домаганє Франції щодо углевих німецьких теренів в долині Саар.

Признане правительства Ленїна.

Вже від кількох тижнів були признаки, що през. Вілсон є за тим, щоби признати російське большевицьке правительство, коли тимчасом французьке правительство домагаєть ся заєдно військової інтервенції. Воно було головною причиною, що запроєктована през. Вілсоном конференція на Княжих островах не відбула ся.

Також звісним є, що през. Вілсон є проти накладаня на Німеччину военного відшкодованя. През. Вілсон заявив, що Німеччина повинна покрити шкоду, але лише в такій висоті, щоби не утерпів на тім промисл і торговля Німеччини. Франція станула на зовсім противнім становищі.

В РУМУНІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 9, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

РУМУНІЯ БУДЕ НЕБАВОМ САВЄТСЬКОЮ РЕПУБЛИКОЮ.

Большевизм прибирає великі розміри.

АМСТЕРДАМ, 8. цьвітня. — Большевизм поширюєть ся сильно по цїлій Румунії і треба кождої хвилї надіяти ся большевицького замаху.

Сотки збігців, які прибули з Румунії до Відня, є тої гадки, що вже в короткім часї Румунія опинить ся під савєтським режімом.

В АВСТРІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 9, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЦЬКА АВСТРІЯ В ПЕРЕДОДНИ КОМУНІСТИЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

ВАШІНҐТОН, 7. цьвітня. — Вісти, які одержано в департаменті заграничних справ з Відня, доносять, що треба надіяти ся в німецькій Австрії безпроволочного вибуху комуністичної революції.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 9, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Канадійські війска опорожнять Сибір около 20. цьвітня.

ВЛАДИВОСТОК, 8. цьвітня. — Канадійські війска розпічнуть небавом опорожнювати Сибір. Около 20. цьвітня відїде до Канади перший транспорт кораблем „Монтіґел", везучи 70 офіцирів і 600 жовнірів, між тими 300 хорих,

НА ЛИТВІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 9, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Литовський президент зложив присягу вірности.

КОПЕНГАҐЕН, 8. цьвітня. — Телеґрама з Ковна, датована дня 4. цьвітня, доносить:

„Президент литовської републики зложив нині перед „тарибою" (парляментом) присягу вірности. Члени парляменту зложили присягу, що будуть підпирати конституцію",

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ЗАПИСКИ.

Вигода.

Як би канадійські Українці не були вислали своєї делеґації до Парижа, то „Народна Воля" була би в біді, бо не мала би кого признати. Делеґації У. Н. Комітету не признає; своєї не вислала, тож як би то справу поладнати? Що зробити? Га?

Але що то журитись тим, що би то було, як би то було не було. Досить, що канадійські Українці вислали делеґацію і „Народна Воля" ані її Федерація вже не потребують висилати.

Пощо печи хліб, як вже сусідова невістка спекла хліб?

Ні змерз ні впрів.

Виходить (для себе) в Шікаґо, Ілл., ґазетка під назвою „Україна" (шкода їй такої назви), яка каже, що не годить ся з делеґацією У. Н. Комітету, але, аби з кимось згодитись, годить ся з делеґацією канадійських Українців.

Але як делеґація У. Н. Комітету не буде плакати, що шікаґовська ґазета з її делеґацією не годить ся, так знова делеґація канадійських Українців не буде тішитись, що вона з нею годить ся.

Як той казав: Від вашої, Василихо, згоди або незгоди ні змерз ні впрів.

Унія середної Европи.

Унія середної Европи, яку Масарик був заложив у Вашінґтоні, мала поєднати кільканайцять народів, а між ними і Українців з Поляками.

Вправді „Свободі" та унія (спілка) не подобалась, але „Народна Воля" нею (унією, не „Свободою") одушевлялась немов короною Скоропадського. Казала навіть, що се початок Ліґи Народів.

Ось-що писала „Народна Воля" в 119 числі з 8. жовтня 1918:

> Розвязка трудної загадки дозріла в Америці. Се демократична і розмірно легка до здійсненя розвязка. Сею розвязкою є: запевнити всім народам, що живуть між Німеччиною і Московщиною, самостійне національне істнованє, утворити з них независимі держави, о скільки независимість є нині можлива, але поставити їх независимість відразу на кріпких основах а саме через проведенє в житє принципу, що **етноґрафічні границі народностей мають становити границі держав, а сі границі мають бути установлені за взаїмною згодою інтересованих народностей.**
>
> Збудовані в сей спосіб **за взаїмною згодою** національні держави будуть звязані з собою **приязнею, в дійсности мають згори звязати ся в союз** проти всяких ворогів, що будуть загрожувати їх істнованю а відтак мають послужити за основу для Ліґи Народів, що має повстати після війни.
>
> **Початок в сім напрямі вже зроблено.** Репрезентанти народів середної і східної Европи зійшли ся на днях у Вашинґтоні і згодили ся заснувати демократичний союз народів, до якого доси увійшли **Українці**, Чехо-Словаки, Литвини, Румуни, Югославяни і **Поляки.**
>
> **Ліґа Народів зачала своє істнованє.**

Як то все було красно зроблено, правда?

У Вашінґтоні був зроблений початок у повній згоді з паном Падеревским і Ліґа Народів вже була зачала своє істнованє, аж тут несподівано в Галичині прийшли українські війска і розбили так красно завязану приязнь...

Видно, не читали українські жовніри „Народної Волі".

А може „Народна Воля" бавила ся в пророцтва занадто сьміло?

* * *

„Народна Воля" з такого обороту своїх пророцтв не може бути вдоволена, а ще мабуть більше невдоволена, коли прочитала, що та унія тепер просить правительство Злучених Держав **о оруже для Поляків проти ворогів.**

Вороги Поляків се Українці, бо вони борють ся проти їх заборчости, а та унія, котру „Народна Воля" називала Ліґою Народів, побудованою на приязни, тепер просить о поміч для польських заборців проти українського народу.

Така унія — се скандал і сором.

Що-ж стало ся?

Чи і се може вказує, що ворожбицтво „Народної Волі" було занадто сьміле?

Чого Українці мають „триматись"?

В 115 числі з 28. вересня 1918 пан Стечишин писав в „Народній Волі" так:

> Резолюція поневолених народів Австрії, вручена з такими церемоніями президентови Вилсонови, має величезне значінє. Вона заявляє ся за тим, аби визволені з під Австрії народи зорґанізували ся після своєї власної волі. Під резолюцією підписали ся репрезентанти Поляків, Чехо-Словаків, Українців, Румунів, Югославян і Італійців.
>
> Від Поляків підписав її **Падеревський.** Чи розумів він її добре, як підписував і чи підписував він її дуже радо, чи з примусу, про се не маємо спромоги сказати. **Однакож те, що він підписав її в імени Поляків, означає, фактично відреченє Поляків від історичної Польщі,** бо ані Українці, ані Литвини ніколи добровільно не згодять ся пристати до Польщі.
>
> **Українці не потребують більше, чим держати ся того, на що підписав ся Падеревський.**

Отже писала „Народна Воля", що се, що Падеревскі підписав резолюцію, вручену президентови Вілсонови дня 20. вересня 1918, **в імени Поляків,** „означає **фактичне відреченє Поляків від історичної Польщі".**

А чого-ж вони під проводом тогосамого Падеревского нападають на галицьку Україну?

Писала „Народна Воля", що **„Українці не потребують більше нічого, чим держати ся того, на що підписав ся Падеревскі".**

Але вони не дивлять ся, на що підписав ся, а тільки глядять на те, що він робить.

І знов чи не було пророцтво „Народної Волі" трохи засьміле, спитаємось несьміло?

ЗБИРАЙТЕ І СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА 100.000-НИЙ ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ!

UKRAINE MYSTERY LEADER TELLS AIMS.

Gen. Petlura Insists He Is Fighting Bolshevism and Cries for Allies' Aid.

STILL FIGHTING AT KIEV.

Losses Are Heavy and Armies Need Munitions, Boots and Other Equipment.

By J. M. JEFFRIES.

Special Cable Despatch to *The Sun* from the London Times Service.

Vienna, April 6.—I have reached Vienna after a journey of three weeks through what is at present the most isolated country in all Europe, over territory which is lying partly in what used to be Austria and partly across the old Russian border, which is at present under the control of the directorate of the Ukraine.

The sum of general knowledge about it has been that its troops were besieging Lemberg on the west and east under that mysterious leader Simon Petlura, the military leader of the Ukrainians, were engaged in what looked like a family quarrel with the Bolsheviki, who had driven them from Kiev and were slowly capturing the whole of the Ukraine from them.

I found Gen. Petlura in a salon railway carriage, in which he lives, standing at the station in the small town of Proskuroff, ten miles from the Bolshevik advance guards.

One who had heard of his various callings was prepared for something of superficial brilliance, of a master of all trades, but the man is very different from that. He is of medium height, dark, of slender build and about 40 years old. He was clad in extreme plainness with a uniform of brown clothes and affixed to his left breast was a simple filigree badge, the trident of the Ukraine, this being the only mark or sign he bore.

His clean shaven face is like that of a forceful ecclesiastic and much lined for a man of his years. His voice is quiet and grave and he never once raised it during our three hours interview, given through a young interpreter who had learned French in Vladivostok.

No Easy Task to Create a State.

Gen. Petlura seems anything but the exotic character his reputation describes. He was born in Poltava of a Cossack family, educated in a seminary in that city and afterward went to the University of Lemberg. He began our conversation by saying rather sadly that it was not an easy task to create a State.

"We have many enemies," he said, "but our greatest enemy is the ignorance the whole world has of us."

He then gave a sketch of the foundation of the Ukraine State after the breakup of the Russion army. He with others worked to try to keep the Ukrainian regiments free from Bolshevism. They also worked at civil organization and were making some progress, but all came to nothing through the arrival of the Germans in February, 1917.

The German coup d'etat in April subjugated the people of Kiev and the Ukraine, and arrests shootings and deportations began. The Germans' only idea in Ukraine had been to carry off provisions and anything else the land could give them. They had, Gen. Petlura said, even taken away part of the land, for several thousands of wagons were despatched to Germany containing the celebrated black earth of the Ukraine.

When the Germans put Gen. Skoropadsky into power, Gen. Petlura and his companions had always spoken and acted against him as a conscious tool of the Germans.

"I was for self-government and a league of the Ukraine," Gen. Petlura continued, "but after sending an appeal to German headquarters against their exactions and military oppression, of which I spoke clearly, I was arrested in July, 1918, by the Germans and taken to the barracks of the Sixty-seventh Gegiment in Kiev, where I was imprisoned for three and one-half months. When, after the German revolution, a revolt broke out in Kiev I was freed.

Organized for Self-Government.

"All parties in Kiev met together and elected a directorate of Vinnichenko, Schwetz and myself, the three of us representing, respectively, the educated class, the peasants' association and the self-government league. We were given power to choose members, and there joined with us the head of the railway workers, Makarenko and Andrievsky, representing the independent Socialists. I myself immediately went to Poltava and other centres and began organizing troops. There were raised two regiments of volunteers with sharpshooters and the Zaporosky regiment.

"With these two regiments we fought and disarmed Germans, also the Skoropadsky troops, and the whole countryside was with us. I have seen even women disarm German troops and give them a sound clout as they did it. We have some strapping peasant women. After two months struggle the Germans began their retreat, Skoropadsky went under and we entered Kiev. If only the Allies had helped us!"

"Did you try to get into touch with the Allies?" I asked.

"As soon as we entered Kiev we began communication with the Entente Powers through their military representatives in Odessa. You may say that those communications have been continuing ever since, but here we are and the Allies are in Odessa with their backs to the sea and we have never linked up."

"What was the reason of this—what was the obstacle?"

"Well, we had to deal with soldiers at Odessa. I wish there had been diplomatists there instead. I have nothing to say against the soldiers save that by training they take the military point of view. They demanded that Vinnichenko, then later Andrievsky, and I myself should leave the directorate before the question of recognition of the Ukraine by the Allies could be considered.

Sees Mistake by Entente.

"Why so? Because I had taken up arms against Gen. Denikine's army, the volunteer army, as it is called. I say plainly the Allies make a mistake in supporting the volunteer army, because this army cannot bring a settlement to the country. It is composed of officers, not soldiers. That does not make it a good fighting body. It takes peasants to stand the burden of fighting in Russia, and in any case the army is reactionary. It has to revenge the deaths of thousands of friends, relatives, comrades, and there is a deep seated fear among the populace of the Ukraine that that army, if it gained victory, would only reinstate another autocratic government, which certainly would not be stable.

"However, Vinnichenko has left the directorate and since February 18 a new Cabinet has been formed which we have hoped may gain the Allies' confidence. The rest of us would sacrifice ourselves too if there were any prospect of its enabling us to retake Kiev by supplying the ammunition, boots and equipment we need so sorely. If the Allies protect Esthonians and Poles, Admiral Kolchak, any government or embryo government which is in the field against Bolshevism, why should we alone be left out."

I suggested the continuance of fighting against the Poles despite Allies' known wishes might alone account for this. Gen. Petlura then developed the famous arguments that ethnologically East Galicia belonged to the people of the soil, according to Mr. Wilson's fourteen points.

"Perhaps," he added, "the Entente considers ours a sort of outlaw government, but the directorate is supported by the Working People's Congress of the Ukraine, which met at Kiev January 23. This was chosen by universal proportional voting. Women have votes and there are three of them among our 100 odd Deputies. The idea of Parliament is very ancient among us in the Ukraine. I believe the Ukraine had the second Parliament after England and that there are in the British Museum some old news sheets in which are references by correspondents to an English minister who, passing through this country in 1646 or 1648, wrote home saying he found touches of resemblance in the parliamentary customs of the two countries.

"We are forty millions and possess the most fertile territory on the face of the globe. The Ukraine must live with such a territory and such a population.

"As for Russia, it is now a myth. The diplomatists of ex-Russia who haunt the antechambers of the Entente at Paris and mourn its fate are those who brought it to ruin, but Ukraine has a great future, and I hope to see it occupy a solid place in the Entente's arrangements.

"Our troops, it is true, have fallen back for the present to the verge of the country and the situation is distressing, but it is only temporary. If only you would give us technical aid—boots, cartridges and machine guns! Our forces are now large and we have mobilized three army classes as far as we could, but much of this mobilization is on theory only as we have no boots, no ammunition.

Losses Heavy and Continuous.

"The fighting is hand to hand and the losses are heavy—400 are killed weekly, 1,500 wounded and typhus is a terrible menace. The Russian prisoners are dreadfully infected. We have been forced to quarantine whole regiments, and it is raging behind the lines.

"At Tarnopol, for example, there were over 100 cases last week and the proportion goes on mounting. Our drugs will soon be finished. Against us, I calculate, we have some 18.000 Bolshevik troops, whose number is growing. If we fail the fault will not be ours. We ask you once more to hear us and to allow your representatives to come to the chief cities of Ukraine and not to sit like Pontius Pilate washing your hands of Bolshevik threatened world."

"If you compose your difference with the Poles and obtain aid from the west do you think you would get the better of the Bolsheviki in the Ukraine?"

"Certainly," answered Gen. Petlura, "we could turn our excellent Galician troops against them and then the situation is changed from what it was when they drove us from Kiev. We were driven out because we had no time to gather our forces, because in those days the Bolsheviki were an unknown quantity to our people. It is no good trying to disguise it, the principles of the Bolsheviki sound agreeable to the workers' ears."

З уваги на те, що кореспонденція Дж. М. Джефріса є вельми цікава, подаємо її тут в дословнім перекладі.

Я прибув до Відня по тритижневій подорожи по найбільше ізольованім тепер краю, через територію, яка вчасти належала до Австрії, а вчасти до Росії, а тепер находить ся під контролею Українського Директоріяту.

Доси про сей край ми знали загально, що його війска облягають Львів на заході, а на сході, під загадочним провідником Петлюрою, є заняті чимсь в роді родинної колотнечі з большевиками, котрі прогнали їх з Киева і поволи здобувають від них цілу Україну.

Я стрінув Петлюру в сальоновім зелізничім возі, в якім він жиє, а який стоїть на зелізничій стациї в маленькім місточку Проскурові, віддаленім десять миль від передних большевицьких сторожий.

Той, хто чув про його ріжні покликаня, був приготований на щось незвичайно яскраве, на майстра всіх фахів, але сей чоловік дуже ріжнить ся від того. Він є середного росту, брунет, мірної будови, около 40 літ житя. Він був одітий цілком просто; в уніформі з темного сукна, на груди по лівім боці причіплена кокардова відзнака, тризуб України; от і всьо, що він носив або що його відзначувало.

Його чисто голене лице нагадує ревного духовника, і як на його літа є забогато поморщене. Його голос є спокійний та поважний, і він протягом трох годин нашої розмови при помочи молодого перекладчика, котрий навчив ся француської мови у Владивостоці, не підніс його ані разу.

Петлюра не уживає більше рухів від пересічного Анґлійця і нічим не нагадує того характеру, який йому приписувано за границею. Він родив ся в Полтаві, з козацької родини, виховував ся в тамошнім семинари, а відтак перейшов на університет до Львова. Він почав нашу розмову досить сумно, кажучи, що не легкою задачею є будувати державу.

„Ми маємо богато ворогів, — казав він — але нашим найбільшим ворогом є та несьвідомість, з якою відносить ся до нас цілий сьвіт".

Він подав відтак короткий перебіг основаня української держави. По розбитю російської армії він з многими иншими старав ся держати українську армію вільною від большевизму. Вони працювали також в горожанських орґанізаціях і всьо поступало вперед, але прийшли Німці в лютім 1917 р. і всьо пійшло на ніщо.

Німецький замах в цьвітни поневолив населенє Киева і цілої України; почали ся арешти, розстрілюваня і депортованя. Одинокою німецькою цілию на Україні було забрати поживу і всьо, що лише земля може дати. Вони — заявив Петлюра — вивезли навіть до Німеччини кілька тисяч возів славного українського чорнозему.

Коли Німці поставили у власти Скоропадського, то Петлюра все говорив і ділав проти нього, яко сьвідомого знаряду Німців.

„Я — продовжав Петлюра — був за самоуправою і за союзом України, але коли я вислав відклик до німецької кватири проти їх поведеня і військових опресій, про що я говорив ясно, Німці арештували мене в липни 1918 року і посадили мене у бараках 67 полку в Киеві, де я був увязнений через три і пів місяця. Коли, по німецькій революції, в Киеві вибухло повстанє, мене увільнено."

„Всі партії в Киеві зійшли ся разом і вибрали директоріят, до котрого війшли: Винниченко, Швець і я, репрезентуючи собою образовані круги, селянський союз і автономний союз. Нам дано силу кооптувати членів і відтак приступив до нас голова зелізничників, Макаренко, і Андрієвський від независимих соціялістів. Я сам поїхав сейчас до Полтави і иншиx осередків та почав орґанізувати війско. Там ми зорґанізували два полки добровольців: полк Січових Стрільців і полк запорожський.

„Сими двома полками ми поконували і розоружували Німців, а також війска Скоропадського, і цілий край опинив ся по нашій стороні. Я навіть бачив, як женщини розоружували Німців і давали їм здорових поличників, подібно, як тамті се робили. У нас є войовничі женщини. По двох місяцях боротьби Німці почали відворот, Скоропадський піддав ся і ми війшли до Киева. Коби лише аліянти були нам помогли!"

„Чи ви старали ся війти в близші зносини з аліянтами?" — поспитав я.

„Як лише ми війшли до Киева, ми почали зносити ся з державами аліянтів через їх військових представників в Одесі. Сі зносини від того часу не переривають ся, але що-ж: ми сидимо тут, аліянти плечем до моря в Одесі, а злучити ся не можемо".

„Що-ж за причина сього, в чім саме лежить перешкода?"

„Причина та, що в Одесі ми мали до діла з людьми військовими. Я волів би, щоб замісць них були там дипльомати. Я не маю нічого проти жовнірської обережности, що з правила вони брали всьо з військової точки погляду. Вони домагали ся, щоби Винниченко, а відтак Андрієвський і я уступили з директоріяту, заки ще аліянти візьмуть під увагу справу признаня України".

„Чому так?"

„Тому, що я станув проти армії Денікіна, охотничої армії, як вона себе зве. Я кажу отверто, що аліянти зробили блуд, попираючи охотничу армію, бо ся армія не всилі завести ладу в державі. Вона є зложена з офіцирів, не з жовнірів, а тимсамим не надаєть ся до боротьби. Треба, щоби селянство почало заводити лад в Росії, а до того ся армія є реакційна. Її метою було би пімстити смерть тисячий приятелів, свояків і товаришів, і серед населеня України панує страх, що коли би та армія зискала побіду, то вона привернула би знов автократичне правительство, яке очевидно не було би постійним.

„Та Винниченко опустив директоріят і від 18. лютого істнує новий кабінет, який чейже здобуде собі довіре аліянтів. Всі ми посьвятимо себе також, коли би були якінебудь вигляди, що нам поможуть відобрати Київ, засобляючи нас амуніцією, обувю і оружем, яких ми так дуже потребуємо. Коли аліянти піддержують Естонців, Поляків, адмірала Колчака і всяке правительство, що стоїть проти большевизму, то чому ми маємо бути оставлені самі?"

Я завважав, що продовжуванє війни з Поляками, проти відомого баданя аліянтів, може бути одинокою причиною такого їх становища. Петлюра тоді подав мені відомий арґумент, що етнографічно східна Галичина належить до народу тої землі, після 14 точок п. Вілсона.

„Можливо, — додав він — що аліянти уважають нас свого рода розбишацьким правительством, але за директоріятом стоїть робітничо-народний парлямент України, який останний раз засідав у Киеві 23. січня. Його вибрано загальним пропорціональним голосованем. Жінки також голосували і є їх три між кількома сотками наших послів. Ідея парляменту на Україні є давна. Україна була другою державою по Анґлії, що мала в себе парлямент, і ще нині в британськім музею можна найти деякі старі листки, записки кореспондентів. Анґлійський міністер, що переїздив Україну в 1646 і 1648, писав опісля, що він найшов чимало схожости в парляментарнім устрою сих двох держав.

„Ми є 40-міліоновим народом і маємо найурожайнійшу територію на земській кулі. З таким числом населеня і з такою територією Україна мусить жити.

„Щодо Росії то вона тепер є мітом (вигадкою, неімовірною подією). Бувші дипльомати старої Росії, котрі тепер наповняють передпокої аліянтів у Парижи і благають їх ласки, є власне ті, котрі довели її до руїни. Але Україна має перед собою велику будучність, і сподіваю ся, що вона займе визначне місце в плянах аліянтів. Наші війска, що правда, подали ся тепер взад аж до границь краю і ситуація є критична, але се лише тимчасово. Колиб ви лише дали нам технічну поміч — обуву, амуніцію і машинові кріси.

„Наша армія є тепер велика, бо ми змобілізували, о скільки було можна, три військові кляси, однак ся мобілізація є понайбільшій части лише в теорії, тому, що ми не маємо обуви і амуніції. Боротьба йде рукопашно і страти тяжкі — тижнево вбиваєть ся 400, а ранить ся 1.500; крім того тиф є грізною небезпекою. Російські полонені є дуже заражені. Ми були змушені завести кварантану в цілих полках, але пошесть шаліє поза лініями.

„В Тернополи, приміром, було більше ніж 100 случаїв недуги минувшого тижня, а число дальше росте. Наш засіб лікарств скоро вичерпаєть ся. Проти нас, я обчисляю, стоїть яких 18.000 большевицького війска, яке зростає числом. Коли ми упадемо, то вина не буде наша. Ми просимо вас ще раз вислухати нас і позволити своїм представникам прибути до головнійших міст України, а не сидіти як понтійський Пилат, умиваючи свої руки від большевизму, який грозить сьвітови".

„Коли би ви поладнали свої спори з Поляками і одержали поміч із заходу, то чи упоралиб ся ви з большевиками на Україні?"

„Цілком певно — відповів Петлюра. — Ми змогли би тоді кинути проти них свої славні галицькі війска. Ситуація тепер є цілком відмінна від тої, коли нас прогнано з Киева. Ми подавали ся взад, бо не мали часу зібрати свої сили, і тому, що тоді большевики були незнаною якостию для наших людий.

Зрештою годі скривати, що большевицькі принципи звенять приємно в ушах робітництва".

Недобре давати дитині всьо, чого вона хоче. Учи її, що правдиве і найбільше щастє у тім, коли собі відмовляєш, а помагаєш другим.

ЗЕМЕЛЬНА СПРАВА В РОСІЇ.

Громадська управа землею.

Земельний устрій в Росії замітний одною особливостию, свого рода — комунізмом. Є се т. зв. „мірское землевладѣніе" — громадська управа або володінє землею; значить, що ціла земельна посілість в громаді творить одну цілість, яка належить до цілої громади (міръ), котра нею управляє і розділює частями між громадян-односельчан, за що стягає податки і разом платить урядови. Звичайно громади розділювали управну землю що кілька літ, а пасовиска, ліси, ріки, стави оставляли ся для спільного ужитку. Притім старали ся громади, щоби розділ переводжено справедливо так, щоби не було покривджених. В той спосіб не було ні богачів ні бідних. Котрий же селянин уміло господарив та приспорив собі гроша, то міг набути землї хиба з поміщицьких або царських дібр, бо громадської землї не мож було ні продати ні купити. В той спосіб могли одиниці розбогатіти, але все таки в громаді були вони рівні, бо громадської землї мали однаково з другими. А зректи ся сеї землї не могли, бо зараз тратили всі громадські права і коли би навіть були переселили ся в иншу околицю, то там також мусіли би стати ся такими самими спільниками-громадянами і лише тоді осягнули би громадські права. Впрочім, таких богатіючих та купуючих землю було небогато. Найбільше було, що не рушали ся з громадської посілости.

Такі громадські управи землею були передівсім в цілій Великороссії, потім почасти на Білоруси. **На українських землях сього устрою нема, лише в нових посілостях в таврійській і херсонській губернії, де поселили ся українські селяни щойно в 19-ім столітю; впрочім на цілій Україні індивідуальна (особиста) приватна власність.**

Відки взяв ся громадський устрій?

Російськими громадськими управами землею одушевляли ся деякі славянофіли, московські народники та соціялісти. Славянофіли дивили ся на сей земельний устрій як на якусь спеціяльно славянську економічну структуру; московські народники як на спеціяльно московську; а соціялісти як на одну з комуністичних форм.

Але сей погляд вже збитий. **Показуєть ся, що сей устрій штучно накинений.** Сей порядок заведено щойно у 18-тім столітю. А прийшло до сього в такий спосіб: Петро Великий перевів податкову реформу, зносячи плачене податків від кождого господарства, а заводячи подушний податок, значить від кождої мужеської душі в родині, що попала у спис так, що господарі мусіли платити і за ледви народивших ся і за малолітних і за старців і за калік і за божевільних, а навіть за померших, коли вони ще були у списі з того року, який зладжував дідич і стягав сам з селян податки. Ся реформа спричинила велике лихо, бо господар, що мав мало землї, а велику сімю (іменно, мужеського роду), мусів платити високий податок, а сей, що мав богато землї, а малу сімю, платив малий податок. І так сей перший терпів кривду, а другому легко жило ся. Небавком мусів з уваги на те російський уряд занести нову реформу. І в 1754 році перевів її в радикальний спосіб, в чисто соціялістичнім напрямі. **Уряд видав того року інструкцію, якою зніс приватну власність на селянську (хлопську) землю, а запровадив загальну, громадську власність, а властиво державну.**

Такий земельний устрій в Росії остав ся аж до революції з 1905 р.

Суспільно-політична кріза.

Вже давнійшими роками російське правительство замітило небезпеку для держави з тої комуністичної управи землею. Як де громади мали подостатком землї, там був спокій, але де землї було обмаль, там приходило до заворушень, часом дуже острих і кровавих. Ціла громада привязана до одної области землї, а кождій сімї припадає така мала частина, що хиба з голоду гинути. А до того через зріст населеня частки маліють. Яка тут рада? Ціла громада домагаєть ся землї, передівсім найблизшої, панської. Голод на землю росте щораз більше. Правительство починає придумувати способи заради лихови. Наперед отворено кольонізацію Сибіри, де давано кольоністам безплатно землю. Се зменьшило трохи голод на землю. Для беземельних московських селян представляла сибірська земля ще певну стійність, але український селянин з полтавського чорнозему і чути не хотів про піскову і гористу землю в зимній Сибіри. Поселяли ся ще Українці лише в Акмалїнській й Усурійській области Сибіри. Другим способом заради недостачі землї, який опісля придумало правительство, було основане „Крестянського Банку", який розвинув вельми простору діяльність в цілій державі. Скуповував поміщицькі добра і парцелював між селян на сплати. Сей банк іменно прискорював затрату польських земель на Україні. Крім того парцелював „Крестянський Банк" також і царські землї, звичайно, найгірші, по розмірно високих цінах.

Се зменьшило потрохи голод на землю у селян на Україні, але у Великороссії і на Білоруси мало що помогло, особливо задля громадської управи землею, яка вязала руки всім господарям. Тому то невдоволенє у московських селян росло, заворушеня повторяли ся безнастанно. „Земля", - се був наймогучійший клич; за неї ішли селяни до боротьби на житє і смерть. А рівночасно був сей клич найнебезпечнійший для держави тому, що громада в кождій боротьбі виступала ціла, нероздільно, яко одиниця, що управляє усею землею. Ся небезпека виявила ся особливо в часї революції в 1905 р. Правительство побачило, що вистане кинути в громаду клич: „землї!" і цілий „міръ" збитою масою іде у бій. Солідарність громадян в боротьбі була неначе санкціонована загальною громадською управою земель (окрім посілостий дідича, які власне селяни яко громада бажали перепяти).

Правительство знайшло ся безрадне.

Ратунок.

На ратунок прийшов час по революції. І знова в радикальний спосіб. Правительство Столипіна в 1906 р. перевело в думі закон про **знесене громадської управи землею.**

Предкладаючи сей закон до ухвали, мало російське правительство три ціли на меті:

1) Відібрати поступовим партіям агітаційний знаряд. В часї революції — як звісно — всі поступові партії, навіть кадети, голосили соціялізацію і націоналізацію землї; домагали ся переміни всеї приватної власности на державну і передачі громадам під управу, разом до сеї землї, яку вже громади мали. Сей клич дуже приймав ся серед селян і за ним ішли вони з елементарною силою. Так усунено саму основу сїй пропаганді.

2) Розділити селян. При громадській управі виступала все ціла громада яко одна цілість солідарно і карно. До сеї солідарности спонукували її спільні інтереси: однакова дотеперішна доля усіх громадян і бажане поліпшити її. Лучили їх також спільні податки, які громада стягала з кождої загороди і разом платила; громада також ціла переймала обовязки за тих селян, що не всилі були їх виконати (кругова порука). Тепер же, при приватній власности і свобідній продажи її — селян розділено на богатих і бідних, між котрими задля відмінних економічних інтересів почипала ся щораз більше ворожнеча. Про якунебудь спільну акцію цілої громади вже годі було говорити.

3) Зменьшити голод на землю і прискорити диференціяцію сїльського населеня та пособити веденю інтензивної хліборобської господарки.

Успіхи земельної реформи.

Для знесеня спільної управи землею утворив уряд комісії земельних уладжень в 452-ох повітах 47-и губерний европейської Росії.

Реформа мала обняти 126 міліонів десятин землї (десятина має меньше більше тільки само що гектар; гектар має 1 і ¾ морга); з тих 126-ти міліонів 86 прц. землї се громадська, а решта царської родини. За пять літ, т. є. від 1907 р. до кінця 1911 р. напливуло 2,653.202 подань селян о наділене земельною власностию. Зовсїм подрібні проєкти поділу землї викінчено в тих 5-ти роках для 46.875 громад, які числять 1,327.322 доми (родин) і 12,402.825 десятин землї (ледви 10-та часть всеї землї, призначеної для переведеня реформи).

Скількість довершених робіт побільшуєть ся що року. І так покінчено вже цілком мірене і передано селянам пляни таких просторів:

в році:	десятин:
1907	148.834
1908	588.507
1909	1,913.948
1910	2,372.005
1911	3,043.745
Разом	8,067.039 десятин

З того передано вже селянам під управу 5,158.170 десятин (523.408 господарам).

Земельним комісіям приходив в поміч також „Крестьянскій Банкъ", котрий між нових самостійних господарів парцелював поміщицькі і царські посілости, на що давав їм позички. За 5 літ продав „Крестьянскій Банкъ" новим самостійним господарам землї за поверх 32 міліони рублів, пересічно по 100 рублів за десятину. Крім того уділив сей банк за 5 літ 132.078 господарам на побудоване будинків около 20 міліонів рублів позичок і запомог. Крім того около 50.000 господарів банк наділив безплатно або продав їм по дешевій ціні будівельного дерева.

Слїд ще зазначити, що на продаж задля довершеня сеї великої земельної реформи призначено в тих 126-ти міліонах десятин землї около 20 міліонів десятин посілости царської родини. Се самі гірші землї, за яку царська родина хотіла одержати около 2 міліярди рублів. Всеї землї в Росії мала царська родина 42½ міліона десятин, а царських удільних дібр було в Росії несповна 8 міліонів десятин, (з яких ледви четверту часть віддано в аренду, а решту управляло ся урядово; приходів з усіх удільних дібр царя було річно коло 20 міліонів рублів).

Які наслідки реформи?

Російський уряд осягнув головну ціль, яку собі витичив сею земельною реформою, іменно — розділити дотеперішну одноцільну громаду й усунути революційну пропаганду зі села. Повстали в селї богачі і бідаки, які взаїмно поборювали ся і мали вже домашних ворогів, а не потребували глядати аж в уряді. Такі селяни, що вже і перше мали якийсь приватний маєток або що мали дещо гроший або бодай трохи сприту, ставши самостійними господарями, почали у инших безрадних, особливо таких, що мали численну сімю, скуповувати ґрунти, як то кажуть, за пів-дурно. Бідаки, раді, що можуть позбути ся землї, з якої не могли виживити родини, продавали її й утікали до міста, на зарібки або лишали ся в тійсамій нужди на селї. Було богато випадків, що такі „кулаки" купували десятину-дві землї за фляшку горівки, а нещасний бідак потім голий-босий тікав до міста на заробітки. В той спосіб скорою ходою повстала, так сказати, сїльська буржуазія і сїльський пролетаріят, між якими повстала ворожнеча і звичайно буржуазія ставала по стороні уряду, а пролетаріят в опозицію. Спільна якнебудь акція виключена була. Спроможність торговлї землею властиво московському народови не принесла ні користи ні шкоди, а лише прискорила процес суспільного розвитку, який спинював громадський устрій. Крім того треба ще замітити і те, що тепер приватна господарка піднесла інтензивність управи землї, яку передше на меньшім просторі і лише на короткий час (звичайно 3 роки) годі було розвинути.

(З „Діла", Львів, 14. червня 1918).

УКРАЇНА ПІД ПАНОВАНЄМ ЛИТВИ І ПОЛЬЩІ.

Проти України, ослабленої княжими усобицями і татарськими наїздами, виступив на півночи новий ворог — Литва. Литва за панованя своїх великих князів Гедиміна та Ольгерда загорнула майже всі українські землі. Через те князі литовські звали ся тепер великими князями Литви та України. Литовські князі переняли від Українців християнську віру, тодішну книжну мову українську, українське письмо і просьвіту, українські звичаї і так зовсім зукраїнщили ся. На княжім дворі говорено і писано урядові письма українською мовою.

Коли в Галицько-Волинськім князівстві вмерли потомки Романа й Данила (рід Романовичів), тоді по довголітній війні загорнули литовські князі також часть Волині й Поділя. Галицьку Україну підбив польський король Казимир.

Казимир почав ставити в Галичині костели і муровані замки, обводив українські міста мурами і спроваджував до сих міст Німців, Вірмен, Татар та Жидів. Через те втискали ся поміж Українців чужі люди, чужа віра і звичаї. Але помимо того майже цілих сто літ задержала галицька Україна почасти давний український лад, начальником краю був „староста української землї", а по більших містах остали ще давні українські уряди.

Казимир ширив в Галичині латинську віру, оснував в Перемишли, Холмі і Володимирі латинські єпископства, а в Галичі навіть архиєпископство, котре опісля перенесено до Львова (1414). Латинському архиєпископови віддав Казимир українську церкву на катедральний храм. Таксамо в Перемишли перероблено українську церкву на латинську катедру.

Деякі Русини приймали латинство, покидали українські звичаї, мову й народність; вони польщились. Особливо богато українських вельмож, заманених високими почестями й урядами, пійшли сею дорогою і стали Поляками. До розладу в українській церкві причинила ся також ся обставина, що голова православної української церкви, київський митрополит, переніс ся до Москви і допервa пізнійше царгородський патріярх настановив окремого митрополита для галицької України.

Ще більше ширила ся латинська віра заходами Домініканів і Францішканів, коли галицька Україна по безпотомній смерти Казимира (1370) перейшла під пановане його сестрінця, угорського короля Людвика. Замісць короля якийсь час правив тут знімчений князь Володислав Опольський, а відтак дочки Людвика, Марія і Ядвіґа.

Згаданий Володислав Опольський переніс з белської церкви чудотворний образ Пресьвятої Богородиції до Ченстохови, де він і до нині находить ся. Після переказу дістав в дарі сей образ св. Володимир Великий, вел. князь київський, за царівною Анною з Царгорода.

ДО УКРАЇНЦІВ З СЕЛА ПЛОТИЧА ВЕЛИКА, ПОВ. БЕРЕЖАНИ, ГАЛИЧИНА.

Родимці! Говоримо до Вас в імени тих Ваших рідних, котрі Вашої помочи потребують. У нашім рідним селї є бідних вдів, сиріт і калік далеко більше ніж по других українських селах, бо через наше село пересувала ся боєва лінія кілька разів, отже й знищеня мусїли бути великі.

За почином Антона Нагребецького кількох плотицьких людий взяли ся до праці і постановили зібрати жертви на поміч рідному селови від кождого громадянина і громадянки з Плотичі, які проживають під сю пору в Америці. В неділю, 6. с. м., відбули ся в домі Андрія Свитака в Ню Йорку перші збори, на яких вибрано отсей тимчасовий уряд: Антін Нагребецький, предс.; Максим Стецко, заст. предс.; Теодор Гулька, секр.; Андрій Свитак, кас.; Онуфрій Свитак, Игнат Гулька і Ілько Дорош, контрольори. Найблизший мітінг в тій справі, на якім повинні явити ся всі Плотичани з Ню Йорку і околиці, відбудеть ся в Провідну неділю (27. цьвітня б. р.), о 3-тій годині пополудни, в домі Андрія Свитака. На тім мітінгу виберсть ся сталий комітет і обговорить ся подрібно все те, що відносить ся до підмоги бідних і нещасливих з нашого рідного села.

На початок деклярували свої жертви отсї Плотичани: О. Свитак і О. Стеткевич по $25.00; А. Нагребецький і М. Стецко по $20; Т. Гулька, П. Гулька, І. Дорош і Анна Собчак (з дому Дорош) по $10; А. Свитак $5. — Разом $135. Коли би подібні жертви зложили всі плотицькі люди, які живуть в Америці, то дуже легко зібралоб ся кілька тисяч долярів. Всі датки просить ся слати на адресу тимчасового касієра: Mr. ANDREW SVYTAK, 334 E. 9th St., New York, N. Y.

Всі ті Плотичани, котрі мешкають задалеко від Ню Йорку і котрі з тої причини не можуть бути присутні на загальних зборах в неділю (27. с. м.), мають до того часу прислати на адресу касієра свою жертву, а враз з тим подати пять імен на урядників сталого комітету. Урядниками вийдуть ті люди, котрі дістануть найбільше голосів. Аби акція комітету могла успішно розвивати ся, то порадно є вибирати до него людий з Ню Йорку, або з околиці Ню Йорку.

Зараз по загальнім мітінгу оголосить ся докладно склад сталого комітету, суму призбираних жертв і ту кару, яку придумано для тих Плотичан, котрі не хотіли би причинити ся грошевим датком до ратунку своїх найбіднійших односельчан.

ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:
А. Нагребецький, предс.
Т. Гулька, секр.
А. Свитак, кас.

Антін Лотоцький.

МИХАЙЛО СЕМИЛІТОК.

Було се дуже, дуже давно. Ще як на нашій землї набігав дикий кочовий нарід Печеніги й нищив та руйнував села й міста, а людий убивав, або забирав у тяжку неволю.

А панував тоді в нашім славнім золотоверхім Киеві князь Володимир. У князя був син Михайлик. Молоденький ще був князенко Михайлик, семиліток, але що се за дитина була! Семиліток, а й не одного старого лицаря заставив би! Який славний стрілець був із нього! Бувало ганяеть ся конем (бо й на кони їздив наче вродив ся на нім) і птаху на лету з лука вцїлить. Як де батько, князь Володимир, виправляеть ся бувало, чи то на лови, чи то в бій, усе він бувало просить ся, щоби і його взяв із собою. Славний був лицар малий князенко Михайлик семиліток. Батько його дуже любив; любив його й увесь нарід.

Знати, що лицарська кров плине в нім — говорили люди.

І стало ся тоді, що Печеніги великою силою насунули на Україну. Підійшли під саміський Київ і облягли його з усїх сторін, як чорна хмара. Добувають ся до Киева, бють таранами в мури. От-от, думають, буде Київ наш. Та де там! Мури стоять, як стояли, не подають ся. Стріляють Печеніги до міста, до Киян, що стоять на мурах, та стріли не ранять Киян, лише вертають і ранять самих Печенігів.

— Щоб се таке було? — думають Печеніги, дивують ся. — Доси ще ніяке місто, хоч би й як сильно укріплене, не встояло ся перед нашими таранами. А тут бемо в мури вже більше як тиждень, а мури ні трохи не подають ся; стріляемо, але наші стріли не ранять ворогів, лише вертають і нас ще ранять! Що се? Якісь чари, чи що!

Кличуть ворожбитів. Питають. А ворожбити кажуть:

„Не здобути вам отсего Киева ніколи! Там у Киеві в князя Володимира є син семиліток. Малий він ще, а вже великий і славний лицар з нього. Се його побут у мурах міста не дає вам здобути Киева. Сей семиліток се душа народу, його сила. Щоби здобути місто, треба перше його відтам дістати".

— Що-ж нам робити, що нам діяти, щоби його відтам позбути ся? Може наслати на нього яких убийників, може підплатити якого Киянина, щоби вбив його?

— Убити? Його? Його ніхто не вбє! Кажемо-ж вам, що він душа народу, а хибаж можна душу, живу душу вбити? Можна її увязнити, поневолити темними силами, але вбити ніколи!

— Що-ж нам діяти? Радьте, кажіть!

— Є рада на се, — каже один ворожбит чорний як смола, з очима як грань — є рада! Пішліть до князя Володимира послів, нехай вам видасть князенка у заклад, а ви за те обіцяйте буцїмто відступити від облоги.

— Абож вони видадуть?

— Видадуть — каже тойсамий ворожбит. Ні князь, ні нарід не сьвідомі ще того, кого вони мають у себе. Заплатіть менї добре, а я нашлю в місто чорних духів і вони вмовлять у нарід, що годї їм уже довше сидіти замкненими, що з голоду помруть! І Кияни, несьвідомі, хто се семиліток, видадуть його! Раді будуть ще, що так легким коштом увільнять ся від облоги.

Печеніги згодили ся на раду ворожбита й вислали послів до київського князя.

Приходять посли в княжий терем, перед княжий престол, поклонили ся тай кажуть:

— Прислав нас до тебе, князю, наш князь із заявою, що він із своїм війском готов відступити від облоги Киева й вернути в свою землю, але під умовою, що ти, князю, даш йому в заклад свого семилїтного сина.

— Михайлика?! — скрикнув князь і аж зірвав ся з свого престола. — О, ні! Ніколи!

Та тут йому в ухо шепче невидимий князеви чорний дух:

— Дай, дай сина! Се-ж тілько в заклад. Йому там добре буде.

Князь аж стряс ся, налякав ся своєї власної думки, бо думав, що се йому самому така думка прийшла до голови. Задумав ся, вже хотів годити ся, та тут почув у сусідній кімнаті голос Михайлика й опамятав ся; батьківська любов перемогла.

— Ні, — каже — не можу.

А чорний дух бачить, що так нїщо не вдіє й шепче йому:

— Сам не рішай ся! Тут ходить не тільки о тебе, але й о місто, о цїлий край, о нарід. Спитай у віча, як віче рішить.

І князь завагав ся, задумав ся. — Віча спитати? — думав він. — Чому зразу така думка не прийшла. Треба скликати віче. А як видадуть, що тоді? Ні, нарід любить його й не видасть — ніколи! — потїшав він себе в гадці й каже послам:

— Я сам не можу рішити ся, скличу віче. Як віче рішить, так і буде.

І загудів вічевий дзвін, пішли окличники по місті. „На віче, на віче! — понесло ся луною скрізь по цїлім Киеві, а нарід лавою посунув на майдан перед княжим тереном на нараду.

А князь сидить у своїм теремі сумний, пресумний. Душа щось недобре вішує. Думка за думкою лине, налїтає. Що діяти? Що почати?

Аж тут убіг князенко Михайлик, прибіг до батька, обняв його за шию тай просить:

— Батеньку мій рідненький, пусти мене за місто, хай виступлю до бою Печенігів воювати, бо вже задовго стоять отті Печеніги під Киевом та руйнують околиці й нас із міста не пускають.

А батько поцїлував сина в чоло тай каже:

— Ой, сину, сину! Не тобі ще на війну ходити, ти ще малий, недосьвідчений.

А на се Михайлик:

— Пусти ти, батьку, на воду утятко молоденьке, а попливе як і старенькс. І менї не треба вчити ся воювати, пусти мене, батьку.

Просить ся князенко, а очи йому аж горять, аж палають жадобою бою. Та батько каже:

— Стрівай, сину, надумаю ся.

Аж тут і сповістили князя, що вже весь нарід на віче зібрав ся і нетерпеливо жде князя.

І князь вийшов із терему, поклонив ся зібраному народови.

— Кияни, панове громадо! — промовив. — Лихо навістило нас! Печеніги облягли місто так, що нам і рушити ся з міста нікуди. Правда, доси не вдало ся їм здобути міста, але хто знає, як дальше пійде; у них у дванайцятеро більша сила як у нас. Печеніський князь прислав до мене послів з заявою, що він готов відступити в свою землю, аби лиш я дав у заклад свого семилїтного сина, Михайлика.

Громада загула, зашуміла:

— Що, Михайлика? Михайлика? Ні, ми Михайлика не дамо від себе, годї!

Любили Кияни Михайлика, бо хоч він ще й маленький був, а вже могли пізнати в нім його доброту й хоробрість. Вже тепер бачили вони в нім свого будучого князя, що принесе славу Киеву та Українї.

І зрадів князь, дещо відотхнув, коли почув такі оклики серед Киян.

Але чорні духи не дармували. Ось один станув поза плечима старшого сина князя Володимира, Лихослава. Недобрий був се чоловік, лютий та хижий, а притім трус. Сам вигляд його відтручував уже від себе. Був він горбатий, лице мав викривлене, а зір якийсь гадючий. Нарід не любив його. Лихослав знав се, знав також, що нарід любить його брата Михайлика, й ненавидів його за се, рад був його позбути ся. З сеї ненависти брата до брата скористав чорний дух, і шептав йому:

— Намовляй Киян, аби вони згодили ся на видачу Михайлика! Тоді ти сам лишиш ся, будеш сам паном на цїлій Українї.

І виступив Лихослав, уклонив ся громаді тай каже:

— Панове громадо! Тяжке наше положене, тяжко й раду найти! Ворог наш сильний і вимагає від нас чималої річи. Знаю, що й ви се відчуваєте. Але о скільки тяжше мусимо відчувати се ми: батько мій та я; се-ж ворог хоче розлучити батька з сином, брата з братом. А одначе, хоч як се менї важко приходить, я не можу дати иншої ради, бо висше ставлю справу загальну над родинну, як лише сю, щоби дати їм у заклад Михайлика. Потїшає тут мене се, що йому нічого там лихого не станеть ся, його там шанувати будуть із огляду на нашого батька, і ми ось так увільнимо ся від облоги й могти-мемо жити спокійно.

Нарід заметушив ся. Тут і там чули ся голоси, що годили ся з думкою Лихослава. Чорні духи не дармували, а дальше вештали ся поміж нарід та нашіптували йому, що так буде добре.

І ось виступив старий боярин Збиронь та каже:

— Панове громадо! І моя така рада, щоби дати Печенігам князенка в заклад. Йому там у Печенігів нїщо не станеть ся, а ми будемо вольні. Князенка Печеніги будуть шанувати вже хоч би з огляду на славного нашого князя. А ще й те не треба нам забувати: молоденький князенко там у чужім краю, між чужим народом набере більше досьвіду, збільшить своє знане й верне до нас, як виросте досьвідним і мудрим князем.

Громада загула, задумала ся. А чорні духи не кидають своєї роботи.

І коли князь спитав: „Ну, щож панове громадо, дати Михайлика в заклад Печенігам чи не дати?" — велика більшість загула: — „Дати, дати! Нема иншої ради!" А тільки невелика меньшість обізвала ся: „Не дати!"

Князь почувши, що більшість є за тим, аби дати Михайлика до Печенігів, хоч із болем серця, мусів на се згодити ся.

А малий Михайлок увесь час віча стояв у вікні терему тай чув усе. Чув як брат Лихослав намовляв Киян, щоби згодили ся на його видачу, чув як говорив старий боярин Збиронь, чув вкінци як більшість народу згодила ся на його видачу. Засмутив ся Михайлик. Та не сим, що Кияни так легко згодили ся на його видачу, бо він знав, що на се вплинули чорні духи, які вештали ся між народом, невидимі для народу, але видимі для нього. Потїхою, радостию було тут для нього, що все таки найшла ся значна меньшість, яка ніяк не хотіла згодити ся на його видачу. Але сумний був тому, що бачив, що нарід ще несьвідомий сього, кого він дає від себе, несьвідомий сього, що сим сам собі готовить загибіль. І ся несьвідомість найбільше його боліла. Коли раз буде він сьвідомий себе, своєї сили? Треба конче, щоби весь нарід прийшов до сьвідомости, що без нього, без Михайлика, він не встоїть ся, пропаде. Щоби його ратувати, треба йому, Михайликови, на якийсь час, може на довго, скрити ся. І він виступив перед громадою тай каже:

— Ой, Кияни, Кияни, панове громада,

Погана ваша рада!
Як би ви розум мали,
Мене не видавали, —
Поки сьвіт сьвітом
Вороги-б Киева не достали.
А так, прощавайте!

Сказав се Михайлик і повелїв слугам привести собі коня. І в одній хвилї в коня виросли крила, а від Михайлика вдарила така ясність, що весь нарід аж жахнув ся з дива.

А Михайлик семиліток проїхав поміж нарід, що з дива стояв наче остовпілий, і приїхав під Золоті Ворота. Вони були зачинені. Він узяв Золоті Ворота на золоті стремена й вихром погнав ся між ворогів. Кінь летів на крилах, землі й не доторкають ся. Ворогів на сам вид ясного лицаря на крилатім кони зняв страх і переполох. А Михайлик гнав ся самою серединою ворожого табору. І що махне мечем по правий бік, то ворог як зрубане дерево паде; що махне мечем по лівий бік, то ворог як підкошена трава стелить ся. І заки Михайлик переїхав ворожий табор, усі Печеніги покотом неживі лежали.

— Отсе моя остання тепер прислуга тобі, мій рідний Києве! Не верну я до тебе, аж поки весь український нарід не прийде до сьвідомости: хто він, яка в нього сила, не отямить ся! Прощай, Києве, прощай!...

І глянув ще в останне на золотоверхий Київ тай зник. Поїхав далеко, далеко, за семі гори, за семі ріки. Там поставив Золоті Ворота тай стереже їх до слушного часу. Сидить він там і ніколи не старіеть ся; усе він такий, який вийшов із Києва — молодий, семиліток.

А слушний час, кажуть, прийде тоді, коли весь український нарід просьвітою й працею прийде до сьвідомости, пізнає свою силу і як один муж стане до боротьби за волю України. Тоді Михайлик семиліток, душа й сила народу, сяде знов на крилатого коня, візьме Золоті Ворота на золоті стремена й поверне до Києва; поставить Золоті Ворота на місци, де вони колись стояли, й тоді на Українї настане воля, а золотоверхий Київ стане столицею вольної України.

І богато, богато минуло літ, столїть від сього часу, а Михайлик усе жде й жде. Бували хвилї, де йому здавало ся, що вже час вертати. Ішов він уже в слід за батьком Богданом Хмельницьким, так незгода в народі й малосьвідомість його веліли йому вертати й ждати дальше. І він жде доси. Та може недалекий вже сей час! Просьвіта й праця народна зближає його. О, коби як найскорше наспів сей час, коби як найскорше!

ВПЛИВ ПОГОДИ НА ЗДОРОВЛЄ.

Погода має великий вплив на здоровлє у богато людий. Здоровому чоловікови не долягає дощ, мрака або зимно та вогкість, але слабші люди скаржать ся в разї неприємної погоди; вони чують ся добре, лише коли сонічко сьвітить. Такі люди, говорячи загально, не є доскональого здоровля, а повинні би своє здоровлє поправити. Босакове Лїчниче Гірке Вино є ужиточне для таких осіб, бо воно скріпляє і відсьвіжує та дає почин до лїпшого здоровля. Хто терпить на загу, несмак, слабість, нервовість і взагалї не чуєть ся добре, нехай собі замовить Лїчниче Вино на пробу. 1 фляшка коштує $1.25, 6 фляшок $6.50, а 12 фляшок $12.00. Ціна є усюди однакова, чи купите в аптиці або в склепі або прямо від фабрикантів: Michael Bosak Co., 434 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Се не є еспанська інфлюенца, се московська большевицька інфлюенца. Однак обі інфлюенци мають зі собою богато спільного.

Еспанська інфлюенца ширить ся в непогоду, а особливо в несталу погоду, а большевицька інфлюенца таксамо ширить ся там, де є нужда, темнота і нема жадного ладу.

Як проти еспанської інфлюенци заводять чистоту яко найлїпший лік, так проти большевицької інфлюенци найлїпшим способом є просьвіта і скасоване панів, аби була справедливість і суспільна чистота.

Як від чистоти, від сьвіжого і здорового воздуха загибає еспанська інфлюенца, так від просьвіти і від чистих та здорових суспільних відносин загине большевицька інфлюенца.

Як нарід буде просьвічений, вільний, свобідний; як не буде панів; як буде справедливість, то не буде і большевицтва.

ДЕЩО ПРО ПРАВДИВУ ПРОСЬВІТУ.

Учіте ся, брати мої!
Думайте, читайте,
І чужого научайтесь,
Й свого не цурайтесь.
Т. Шевченко.

В порівнаню до инших націй наш нарід під оглядом осьвіти стоїть досить низко, однак нема тепер сего, що було давними часами. Нарід чимраз більше осьвідомляєть ся, просьвічуєть ся, але в многих випадках в него ведеть ся справа не так, як повинно бути. Бо кождий береть ся просьвічати його на свою руку, а тих учителїв-просьвітителїв подостатком!

Є клерикали, соціялїсти, москвофіли, пресвитеріяни, атеїсти і т. д. Кождий учить по свому і кождий инше, що другий. Всякий каже, що в него правдива просьвіта, а в других — се лише лож, брехня, користь власна... В такім замішаню, в такій ріжнородности поглядів, — знайди тут правду! А правда лиш одна, однісенька. Коли в першого правда, та другий дурить. А нарід темний — не знає, що робити. Трафляєть ся таке, і то досить часто, що зїдуть ся проводирі двох партій до міста і роблять спільні збори; один прихвалює своє і всї за ним; зачав другий своє зовсім противне і проти першого, а всї знова за другим, хоч передтим зовсім що иншого потвердили. Прийде до голосованя за постановами: всї голосують і за і проти тимхсамих резолюцій. От таке то в нас. А чому? Бо нарід ще темний. До того ще й се нещастє, що до просьвіти народу взяло ся много недоуків, або хоч і учених, то таких, що їм радше ходить о свою особу і популярність у людий, ніж о правдиве добро народу. Гонори, а ще більше інтерес власний і родини, покликали до фаху аґітаторського чи не більше людий, ніж тих, що хотять правдивого добра народови. На всїх устах клич: „просьвіта". Всї під прапором „просьвіти" борють ся і осьвідомляють людий, але кождий що иншого говорить, бо се, що каже, противить ся просьвітителям инших партій. А навіть в тійсамій партії не зголжують ся нераз в основних засадах. В такім замішаню виривають ся дуже часто молодики, що реформують лад суспільний і державний, і то з такою певностию своїх поглядів, неначе всї дотеперішні мужі знаня і науки були послїдними зацофанцями. Хто на се дивить ся зблизка і хоче правдиво просьвітити ся та пізнати правду, є дуже в труднім положеню. Пізнати, в чім лежить правдива просьвіта, се річ трудна. Ми хоч коротко скажемо, що говорять о правдивій просьвіті люди вчені і поважні. Впрочім і сама правда потрафить лїпше посьвідчити саму річ.

Коли би ви запитали когось, на чім залежить або не залежить хосенність лямпи, то хотячи відповісти на се питане, будемо старатись перше довідати ся, до чого має служити ся лямпа. Певна річ, що о скільки буде добра ся лямпа або ні, о стільки вона дійсно помагає до осягненя наших цїлий, звязаних з призначенєм лямпи.

Та як маємо ріжні лямпи та сьвітла, таксамо маємо і ріжну просьвіту. Маємо сьвітло із паленого дерева, зі смолоскипів, зі сьвічок, маємо вкінци ґазове сьвітло, електричне сьвітло; але є і сьвітло сонця. Одні з тих сьвітел коптять, чадять, другі ясно сьвітять. Таксамо ріжна є і просьвіта. Одна пливе з уст мудрих, добрих, і походить з книжок чи письм добрих: і ся просьвіта представляє річи в правдивім сьвітлї і просьвічує правдиво наш розум і волю. Інша знова просьвіта тече з язика і пера ложного, злого; вона розпалює пристрасти і витискає слези, мов сей дим, з очий просьвічених.

Щоби оцінити тепер правдиву просьвіту, мусить ся перше знати, яка є цїль просьвіти.

Правдива осьвіта не є чимсь иншим, як лиш одним із середників, які мають служити до такого уладженя одиниць як і цїлого народу, яке помагалоб до щастя одиниць і цїлого народу, яке помагалоб до щастя житя суспільного і улекшувалоб осягнене послїдного призначеня чоловіка. З того слїдує, що правдивій просьвіті зовсім супротивляєть ся стан дикости, в якій чоловік, чи то яко одиниця чи то яко нарід, видить своє щастє в догодженю своїм похотям, без огляду на се, чи вони є добрі чи злі; чи шляхотні, відповідні ґідности людській, чи низкі, підлі, зьвірячі. Задачею проте осьвіти є допровадити до такого розвитку суспільність і на такім поставити її уровени виобразованя, щоб духова часть чоловіка відріжнялась від тїла, овладїла всїми його поривами і була всилї зрівноважити всї людські баганя, стремлїня, наміри та дїла, щоб руководилась не хвилевою забаганкою, але розумом і шляхотностию серця. Чоловік повинен сьвітити собою як внїшним так і внутрішним виобразованєм, тїлом і душею, так щоб цїле його житє ясніло приміром мудрости і чесноти, гідним наслїдуваня.

ПЕРШЕ ДРУКОВАНЕ ЕВАНГЕЛІЄ В КОРЕЇ.

Трийцять пять років тому всі християнські книжки були заказані в Кореї, і перше друковане евангеліє було занесене до Кореї через границю з Манджурії між паперами до завиваня.

Історія того першого евангелія читаеть ся як нова голова у Діяніях Апостольських. Насамперед ми бачимо, як агенти від Біблійного Товариства потайки перебирали ся до заказаного краю, прямуючи просто до столичного міста, укриваючи ся, а при тім проповідуючи успішно тут і там слово Боже. Той агент, або инакше кольпортер, був Корейчик. Два роки пізнійше прибули до Кореї протестантські місіонарі і почали проповідувати й учити. Нині християнська церква в Кореї має повисше 200.000 членів.

Нині пересічний корейський християнин студіює біблію з духової пубудки, а се для него більше значить як в звичайного християнина. До сего є ріжні причини. По перше він немає богато книжок до читаня. В многих християнських домах в Кореї крім біблії і церковного співаника, нема ніякої другої книжки, а в нас знов є богато инших книжок до читаня і тому дуже часто занедбуеть ся біблію. Я раз говорив на сю тему з одним християнським Корейчиком, котрий перечитав майже всі християнські книжки, печатані в корейській мові, і він сказав, що в порівнаню з анґлійською християнською літературою се зовсім не вистарчаюче. Він чув, що ми маємо богато книжок в анґлійській мові, і казав, що Корея стільки ріжних книжок не потребує, що ми, але для неї потрібно більше християнських книжок. Він порівнав біблію до жерела чистої води, а другі християнські книжки до малих річок, що випливають з того жерела, до котрих часом стікає по дорозі і инша нечиста вода, однак жерело, з котрого вона береть ся, зістає завсіди чистим жерелом.

В Кореї є все більше читачів біблії ніж деинде. Се є край, де люди по більшій части мешкають по селах і занимають ся господарством. На селі звичайно нема на стільки всяких розривок, що в місті. Тому місіонарі в Кореї кладуть велику вагу на біблію. В кождім дистрикті є біблійна школа, до котрої всі християни ходять. А що більше, всі християни в Кореї ходять регулярно до недільної школи, і кождий такий Корейчик вивчить через рік що найменьше одну книгу з біблії.

Мімоза.

НЕ НАМ...

Не нам зійтись, не нам...
Хиба аж може там,
На левадах Нірвани.
Вгортає душу жаль,
В серці плаче печаль,
Сивина сріблить скрани.
Не зійдеть ся наш шлях,
Тоне дух мій в пустках,
На мій біль нема ліку.
Я Тебе покохав
І щасте пострадав,
Та кохать-му до віку.

ПОЛЬСЬКІ НАЇЗНИКИ УЖИВАЮТЬ НАЙПІДЛІЙШИХ НІМЕЦЬКИХ СПОСОБІВ ВОЙОВАНЯ.

Коли Німці перебирали ся в мундури війск аліянтських, аби тим способом заподіяти аліянтам більше шкоди, то аліянти осуджували Німців за се дуже строго, називаючи такі способи боротьби **крайно варварськими.**

Нині таксамо поступають Поляки на українській земли в боротьбі з Українцями.

В недавнім „Куріері Польскім" читаємо таке:

„У Володимирі Волинськім урядує нині майор Бонча, до якого передер ся з Поділя відділ кінноти під проводом Яворского. **Прибувші оповідають, що в дорозі (під самим Володимиром) Жиди, думаючи, що наближаеть ся відділ Українців (польське війско було перебране в український стрій) — приймали наше війско дуже радо, витаючи його хлібом і солию і виявляючи голосну втіху, що прийшло відважне українське війско".**

Чим отже поступоване Поляків в сім випадку ліпше, ніж було поступоване Німців? Правда, инакше се виглядалоб, коли би Поляки уживали таких способів на польській земли, обороняючи себе від ворога, але **тут вони уживають таких способів на земли чисто українській; на тій земли, якої мешканці радо витають хлібом і солию своє українське війско, в котрім бачать одиноких заступників перед польськими бандитами.**

Як можна назвати тут Поляків, як не звичайними рабівниками і варварами, яких злочини о стільки більші, що вони в однім місці уживають найбільше злочинного підступу, а в другім вирафінованої брехні — говорячи перед сьвітом, що вони люди цивілізовані, що їх „робота" добра, що за все винні Українці і що тому сьвіт повинен їм помагати.

Тут і злили ся разом гріх Каїна і гріх Юди в один великий злочин, що кличе до людий і до Бога о неминучу пімсту!

І вони ще мають лице нарікати!

Польські часописи обвинювали Українців, що ті Поляків, злапаних на українській земли, саджають на палі.

На скільки в тім правди, ми поницо не знаємо, але всеж на сім місци можемо відповісти питанєм:

„Деж їх саджати?"

Про те Поляки доси не говорили і ми могли би жартом сказати, що може Українці лише тому саджали їх на палі, що не знали, де їх посадити.

Ми не віримо, щоб Українці переслідували Поляків, які, живучи на українській земли, не роблять на шкоду Українцям. Але хто виступає проти Українців на українській земли, той не має права дорікати Українцям, що ті проти него виступають, бо він тоді зрадником краю, який дає йому хліб.

Нехай Поляки глянуть на Анґлію, або Францію. Де вони саджали тих Німців, які, живучи на аліянтській території робили на шкоду аліянтам? Вони не саджали їх коло стола з печенею і вином, але до вязниці, або на шибеницю!

Ще живуть люди, які власними очима бачили, як польські дідичі били їх батьків на панщині та і в пізнійших часах перед війною український народ терпів від Поляків страшні кривди.

Чиж може хто дивувати ся, що нині Українці раді освободити ся від своїх кривдителів?

ЖЕРТВИ НА ФОНД ДЛЯ ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

Дальші жертви зложили отсї добродії:

409. Байон, Н. Дж. На руки місцевого У. Н. Комітету зложили: о. Е. Барліш $30.00; Н. Мартиняк $10.00; Л. Кулинський $6.00; Л. Бачинський, І. Кушнїр, Н. Федірко, М. Загородний, М. Каубко, А. Когут, М. Осадца, С. Луцишин, В. Безпалко, В. Березовський, М. Шеґда, Й. Кобрин, І. Фечута, Н. Путас, Л. Ґавадзен, П. Кудрик, Г. Закалужний, Д. Павлишин, І. Антіш, Н. Ґринчишин, Й. Шулим, І. Соган, С. Николин, Н. Жирий, Ф. Задорецький, А. Гаєвський, О. Ривуцький, Т. Гриник, М. Щуцький, П. Кушнїр, К. Серкис, П. Мартинів, І. Дуба, І. Лабай, І. Матіяш і П. Гаєвський по $5.00; З. Швед, Ф. Польовий, В. Могила і А. Бирич по $3.00; М. Тома $2.34; Ю. Магдич, С. Масляник, І. Шеґда, А. Бараб, Н. Стахів, Д. Липовий, Н. Макар, С. Б. і П. Макогон по $2.00; М. Шаламий, А. Зелізний, М. Хранюк, В. Осадчук, П. Кіндзерський, М. Мельник по $1.00; меньшими жертвами 75 цнт. — Разом **$265.09**

410. Вілінґ, В. Ва. На руки У. Н. Комітету зложили: М. Кітляр, М. Тютюник, Т. Проць, М. Петрик і Н. Антошків по $2.00; Г. Ладаной $1.00. — Разом **$11.00**

411. Етна, Па. На руки п. Гр. Ромасіка зложили: Гр. Ромасік $10.00; Гр. Гимус і С. Шнерх по $5.00. — Разом **$20.00**

412. Клівленд, Огайо. На руки місцевого У. Н. Комітету зложили: Парохія св. Ап. Петра і Павла $500.00; Бр. св. Петра і Павла $75.00; о. Ф. Тарнавський $25.00; М. Біґановський $16.00; Гр. Крупа, В. Сенета і С. Біґановський по $15.00; Й. Буката, Г. Савчак, Я. Павлинів, А. Миник, І. Волос, З. Стецик, І. Мазур, Ю. Беджик, П. Лийтвак, Н. Гомзяк, Г. Карпіцький, Г. Шевчук, І. Проць, І. Чорній, І. Бунт, І. Сподар, Д. Крук і М. Хопко по $10.00; А. Смук, К. Сїка і В. Яремчук по $6.00; А. Мураль, Мельничук, П. Мельничук, К. Стадник, К. Пеліс, Г. Стадник, Й. Стадник, А. Миґас, М. Федорчак, І. Котович, І. Іваницький, Ф. Підкова, П. Рабій, А. Цюрко, А. Куликовський, С. Крижанівський, І. Шарановський, С. Жеруха, І. Хапко, А. Николаєвич, І. Слепко, І. Микулич, О. Чеґін, Т. Купцевич, А. Ґорак, Г. Кухаришан, Н. Миник, Т. Сеничак, Л. Стрик, І. Ганич, А. Ригайло, В. Качмар, О. Лучишин, І. Кошто, С. Плахтеняк, Т. Пукач, В. Лучка, П. Болеста, І. Ольховий, Н. Ольховий, О. Кошла, О. Філь, Й. Мазепа, Н. Чабак, Г. Скалїй, Г. Ізак, І. Мисович, Д. Біґановський, Н. Щобака, П. Терешкевич, П. Сольчаник, Л. Павлечко, Т. Бортяминський, І. Попій, М. Ґадомський, Е. Чеґін, Т. Купчевич, П. Пиндик, І. Войціцький, Ю. Гірняк, Ю. Чупак, Ю. Полоз, І. Кочерга, Р. Боднар, М. Левицький, М. Цап, Т. Ошипок, Д. Лавіш, Р. Нагина, М. Кульчицька, Т. Гамівка, І. Тимчишин, Й. Дерка, В. Клепчак, І. Гнатко, М. Енджевич, Г. Кость, Н. Габель, Н. Беджик, А. Жук, І. Жук, І. Сеник, Д. Токар, Д. Токар, С. Сеник, І. Дичик, Т. Гомзяк, І. Ганич, Т. Кузик, В. Казнах, І. Демчак, І. Ґермак, І. Пелех, В. Кокоць, М. Масляник, І. Влажко, І. Дохняк, Т. Темчина, І. Голачок, В. Кокоць, В. Кузик, С. Кость, І. Ганич, Ю. Паплик, В. Гальчишак, Т. Дохняк, І. Шабля, А. Якимець, Т. Заночко, М. Головатий, І. Галущак, М. Пнтуляк, Й. Кардамаш, М. Ярема, Т. Новічка, А. Ананевич, М. Паплик, Н. Каєк, О. Циролъ, С. Кравчук, Т. Дуриба, І. Волошин, Н. Ворначевський, М. Дмитрик, І. Волошин, Я. Ошипок, С. Підзирайло, І. Маланчак, М. Матвійчик, І. Щурко, Н. Вітрошинський, І. Кріль, І. Шмід, В. Венс, П. Личко, Е. Зарічна, К. Захарко, І. Сидорко, С. Чорній, І. Гуманчук, П. Цьо-ра, О. Сидорко, М. Білецький, М. Бурко, О. Годованський, С. Сидорко, В. Генюк, Д. Ковальський, В. Бурко, І. Кузик, В. Підзирайло, А. Іваночко, О. Іванців, М. Сенчишин, Г. Броткович, І. Фальковський, І. Бурдяк, Г. Соляр, І. Добущак і Г. Богайчик по $5.00; М. Джура, Т. Волошин, В. Карпа, Н. Турчик, Й. Угрин, І. Міщинський, Т. Банцура, Н. Бусько, Н. Занько, А. Бугаєк, І. Бець, В. Воєвода, Г. Венс, Г. Кравчишин, М. Кукез, Д. Сірацький, З. Глушко, Г. Кукіз, І. Кобилюк, В. Ковальський, Ф. Шидловський, Й. Сеюра, П. Василь, Й. Савчак, А. Вичинський і Н. Клипчак по $4.00; П. Купевич, В. Вонськів, О. Вонськів, І. Вичинський, А. Угрин, М. Кошла, І. Керуха, В. Карінець, О. Голєвич, М. Бурдзяк і П. Яцишин по $3.00; В. Чубінський $2.50; В. Міщук, М. Юрдика, З. Оленич, І. Дуркалець, М. Сломінська, І. Патлик, М. Боцуляк, І. Поропович, Р. Якубек, І. Вішнянський, І. Затварський, В. Ячишин, Н. Волошин, Г. Ганич, В. Паплик, С. Лищак, о. Д. Добротвор, І. Кухта, П. Чайка, М. Кошла, В. Колодій, Г. Круцко, І. Головатий, В. Онишко, М. Хамуляк, Г. Гриб, І. Сович, Т. Сїка, М. Гриб, Н. Диць, Й. Молодець, І. Ґермак, Й. Хміль, С. Савчин, В. Бохонок, О. Качмарик, З. Гуцка, В. Заграничний, А. Кальницький, Й. Шеремета, Й. Цьобан, А. Костинський, С. Бохонець, А. Юронак, В. Потюк, М. Лїдун, Д. Маркевич, В. Волянський, І. Юрочок і В. Кальницький по $2.00; Л. Карпінець $1.75; П. Іванишин і Т. Чупик по $1.50; Т. Топільницький і О. Щобака по $1.25, М. Лиса, Т. Кориповець, М. Муваль, Н. Мишановський, С. Добуш, Р. Стадник, М. Главач, І. Красвуцький, Т. Новицький, Д. Вовк, О. Юник, І. Литвак, М. Кілярецький, Т. Бавський, С. Кутельма, Д. Шепітак, А. Михно, І. Люрет, В. Дарабаш, І. Маречко, І. Попович, Н. Шеґда, Г. Наваріньский, І. Корінь, С. Стайко, Д. Гудз, І. Котик, П. Кокіткі, М. Кокіт, А. Сербай, М. Напуський, В. Хить, В. Карпінський, І. Юнич, І. Льольчук, А. Соли, М. Мацула, І. Лїдун, П. Пацула, І. Гурчик, С. Пелих, І. Палївода, М. Гнатків, С. Савчин, А. Бобрівська, Й. Зотук, М. Петрівський, Г. Василь, Г. Романів, П. Кутук, П. Дутка, Д. Гавриляк, І. Михно, П. Жук, Т. Дутківський, А. Поповняк, І. Ганич, В. Гальчишак, Г. Бугай, А. Секила, І. Гоц, А. Сивик, П. Курица, А. Нарольська, Н. Козан, М. Лутковський, М. Гамера, Г. Пелех, М. Будованець, І. Енджевич, А. Купчик, С. Гоць, М. Ольщаницька, І. Добуш, Г. Стадник, Й. Стадник, М. Каталяк, Ю. Гірняк, О. Іванців, П. Волянський, С. Палївода, К. Стадник, Т. Прус, І. Шміт, Й. Сенчина, А. Деґро, І. Небожук, Г. Дмитришин, Д. Марко, І. Вацишин, В. Коміш, В. Романович, К. Рапак, П. Сірацький, Ф. Самсін, Ю. Петрушка, І. Стецик, А. Райчак, І. Сенюта, Щ. Вілецький, П. Шийка, І. Шарко, Г. Бурко, В. Владика, Н. Ярига, Ю. Петрушка, П. Цюпа, К. Вільчик, Й. Небожук, І. Балко, І. Самсін, Л. Небожук, П. Білаш, Ф. Левицький, Д. Малицький, І. Зварич, А. Кашуба, А. Рудиш, М. Трецко, С. Іванєвич, І. Русин, І. Керйщький, М. Дацко, П. Гораль, Г. Степаник, Й. Сьвятий, М. Баюн, Д. Чорній, М. Косій, М. Біда, І. Мацко, Й. Биць, О. Тютюник, І. Кріп, М. Стойка, П. Робарецький, С. Кравчук, А. Ґерман, І. Сало, О. Гуманчук, А. Глух, С. Батюк, О. Ґерман, І. Демко, Т. Оліяр, Д. Мицишин, А. Бонк, В. Кошто, Т. Волошин, В. Синячак, С. Гулак, А. Кузик, Ю. Пекар, П. Фунташ, В. Стець, Ю. Демай, П. Бомбик, Л. Фітьо, Г. Кісіль, М. Фецканин, В. Кривнюх, А. Гришкевич, М. Філь, Т. Вербицький, П. Коваль, К. Сїка, І. Дацишин, М. Сїка, І. Гриб, В. Гриб, Ю. Ізак, Д. Рожик, В. Щобака, А. Терешкевич, В. Біґановський, І. Клибаник, М. Павлечко, Н. Ґудз, В. Демяновський, Т. Ґирило, Ю. Гриб, А. Гриб, Н. Карпінець, В. Гасичак, В. Копиняк, А. Дмитрів, С. Мацик, М. Вертеляцький, І. Дибас, М. Сабара, Т. Рутка, З. Качмарська, М. Пелехатий, В. Конопельський, І. Мельник, К. Гордїца, М. Бойко, І. Ясїнчук, Л. Волох, Т. Демянський, Г. Бойко, С. Корман, Г. Полоз, І. Пунда, Л. Сидорович, В. Раковський, В. Теодозій, Т. Заверуха, З. Смидоз, О. Башняк, Д. Ониськів, Й. Пятковський, М. Кравець, С. Поцановський, Т. Старинчак, К. Бурдзяк, Д. Клепач, А. Чупак, Д. Яськів, А. Копернак, С. Сурма, А. Бур, М. Княжик, Н. Стиранка, К. Пертак, М. Марко, М. Вертелецький, І. Плетеняк, О. Цап, Д. Шуран, І. Форналь, С. Лежан, П. Сольський, І. Телеп, Т. Сидорович, Ю. Дуркот, М. Савчак, Д. Козік, І. Терлецький, Й. Загачевський, З. Загачевський, Й. Проник, М. Кокітко, Д. Бочуляк, М. Зарічний, Т. Зарічний, М. Ґбур, Я. Василь, Д. Дарош, П. Кузьма, Д. Швайлет, М. Приcташ, І. Любінський, М. Білечко, Й. Міщишин, Т. Добош, М. Ярчак, М. Мельникевич, Я. Ластівка, І. Ластівка, І. Ґурський, Д. Бодьо, І. Войтанoч, Т. Щур, Й. Гарлач, М. Подоляк, І. Конит, М. Рапель, Я. Сивак, Й. Винаровський, Т. Щур, М. Бурдяк, М. Дзюба, М. Ґурський, І. Сорохман, І. Шандерський, М. Сенчишин, М. Ґаталяк, М. Попіль, Т. Косман, Н. Занько, І. Савчин, Т. Гнатків, С. Гоц, І. Демай, Н. Качмарик, К. Савчак, Л. Паплик, М. Костик, Г. Юрса, П. Гнатик, М. Паламар, П. Сарахман, Н. Гереч, В. Литвак, С. Сахарик, В. Возняк, П. Федик, Д. Форналь, Н. Чупіль, Л. Чупіль, В. Когут, І. Василишин, Л. Венграч, І. Ганич, С. Струтинський і Г. Куба по $1.00; меньшими жертвами $28.15. Разом $2211.90 з чого на рахунок дальшої збірки задержано $136.90 а надіслано **$2.075.00**

413. Шамокін, Па. На руки місцевого У. Н. Комітету зложили: А. Шаршонь $26.00; о. К. Курило і І. Ґлова по $25.00; І. Кописцянський, М. Колодій, І. Лешак, В. Вогуш, Д. Роїк, С. Яцишин, А. Машляк і Е. Мерена по $10.00; І. Квасньовський $8.00; С. Дура $5.50; О. Вишньовська, Е. Глова, С. Вишовський, Н. Тиханський, Н. Габура, М. Сметана, І. Лазовський, А. Кандра, С. Дяк, К. Карбівник, І. Янкович, М. Петроньчик, Д. Ференц, Т. Чьолка, М. Подобінський, Р. Янкович, В. Карпак, Т. Венгринович, М. Лешак, Т. Меца, Г. Худинця, І. Козак, Д. Кулянда, Ю. Котаньчик, А. Воргач, П. Хомяк, В. Двуліт, І. Мерена, І. Медвідь, Д. Хорощак, П. Воргач, К. Полиняк, П. Олїшневич, Д. Полиняк, І. Пирожик, К. Ковальчик, І. Чичила, Я. Потивка, Н. Биндас, Г. Хомяк, М. Цицак, Е. Старінщак, Л. Биндас, І. Ференц, Я. Глива, Т. Войтович, Д. Карпяк, Г. Двуліт, І. Демчак, А. Ушковський, Я. Хорощак, І. Новак, Г. Містерський, І. Кохан і М. Медвідь по $5.00; П. Маслїй, К. Ванцьо, Д. Дергич і М. Ховането по $4.00; Й. Кучма $3.50; Т. Колгало, Т. Чепак, С. Васюта, Н. Грич, М. Новак, Д. Ярема, А. Серафин, Т. Коляр, А. Лїдович і З. Буберняк по $3.00; С. Ярощак, Г. Шептак, Й. Цап і П. Вінарчик по $2.50; Л. Возьняк, Г. Лешняк, С. Мурдза, Ф. Цьолка, І. Каня, М. Амбіцький, Г. Дяк, В. Шпивка, А. Ярема, С. Подобінський, В. Чарнеа, М. Пеляк, М. Козяр, М. Такач, Д. Чдловський, І. Новак П., Н. Ґресь, М. Хомяк, Ю. Глива, С. Вінарчик, В. Тарас, І. Семан, С. Куртій, М. Демчко, С. Піта, Т. Клебін, Т. Полиняк, І. Чепак, С. Віслоцький, Л. Хрущ, М. Воргач, І. Азарі, П. Химяк, Т. Лучковець, М. Демчак, Я. Федорчак, П. Мацько, В. Ещишак, Н. Полянський, Т. Коцур, К. Лїлович, Н. Баковиь, В. Венгринович, Г. Дзьобко, Ю. Лучковець, А. Полиняк, Н. Вархолик, І. Вислоцький, А. Логаза, П. Пеце, П. Череп і Т. Перелом по $2.00; М. Демчко, В. Піх, А. Тирлич, С. Пазур, І. Лїбовський, В. Хомяк, Й. Кулик і С. Карпяк по $1.50; М. Новак і О. Ґацура по $1.25; Ф. Вишньовська, П. Бобак, А. Вандзїляк, Т. Вільчацький, Ю. Филипяк, Н. Болнаш, Г. Жук, В. Корило, А. Николишин, К. Заграй, Н. Полиняк, Ю. Каня, І. Полиняк, С. Віслоцький, І. Марищик, П. Гогоц, А. Кидонь, Й. Пейко, Г. Сороканич, Н. Полиняк, П. Бобак, П. Лешинський, Е. Цимбаляк, Е. Котаньчик, Ф. Кулянда, М. Мазур, М. Терефенко, Н. Хованець, С. Лазорик, Н. Віслоцький, К. Пеляк, І. Новак, Й. Юха, Р. Кавалко, Т. Полиняк, М. Петеш, М. Езиско, Д. Панчар, М. Сухапич, Т. Волешак, К. Серафин, П. Геля, І. Куземчак, Т. Копистянський, Т. Куфта, С. Поливка, І. Льорчак, С. Барна, В. Смалець, Д. Віслоцький, П. Капчо, А. Віслоцький, С. Куземчак, Т. Пупчак, І. Піх, І. Гейник, Г. Копій, С. Федак, М. Москалик, І. Николаєвський, Н. Николаєвський, А. Озога, Т. Хрущ, М. Полиняк, П. Демчко, С. Ольшевський, Л. Гуретяк, П. Заверач, Л. Максимчак, П. Череп, І. Смалець, П. Следзьон, А. Шпак, А. Дзюмбеляк, Т. Татусько, Г. Віслоцький, Р. Корбич, Л. Копистянський, Й. Блашак, Н. Дудоа, П. Котаньчик, М. Буч, А. Тхір, П. Мотичак, В. Янишак, Т. Рапавий, І. Меца, Ф. Ватраль, І. Граджіла, І. Войтович, Ю. Сич, М. Мазур, Ф. Валяк, А. Коколюс, І. Ревиляк, С. Мудрик, П. Коритар, Ю. Пухняк, М. Кулик, І. Баран, М. Кеба, Й. Сікора, М. Ґалонд, М. Зервяк, М. Мазур, М. Соп, А. Чума, Г. Стасік, І. Дарґовський, М. Хрін, А. Клембара, А. Новак, І. Даньчишин, А. Губер і В. Заверач по $1.00; меньшими жертвами $33.30.—Разом **$779.80**

РАЗОМ $3.150.89.

Попередно оголошено $41.933.36.

ЗАГАЛЬНА СУМА $45.084.25.

Ню Иорк, Н. Й. В виказі жертв оголошенім попередно під ч. 376, місто Д. Балян має бути Д. Баляс жертвував $10.00.

Чеки і моні-ордери просить ся виписувати на імя Ukrainian National Committee, а висилати на адресу касієра: Rev. N. Pidhorecky, 22 E. 7th St., New York, N. Y.

Український Народний Комітет.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 234, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в суботу, 12. цьвітня, точно о годині 6-тій вечер. в гали Лютвина при Фронт і Савт Парк стр. На сей мітінґ просить ся всїх членів, аби точно прибули на означений час, бо є важні справи до обговореня. — С. М., секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 12. цьвітня б. р., в гали шкільній при 93 Вен Бюрен стр., точно о годині 7.30 вечером. На сей мітінґ всї члени безуслівно мають прибути, бо є дуже важні справи до полагодженя. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані.—І. Іванців, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що з причини Великодня мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. цьвітня, о годині 2.30 пополудни, в гали при Ремінґтон стр. Кождий член має явити ся і вирівнати свої залеглости. Є важні справи до полагодженя. Ті члени, котрі не отримують регулярно „Свободи", щоби були ласкаві повідомити секретаря, щоби можна було справити. Кождий член повинен привести члена нового та забезпечити житє в добрій організації, з причини тої, що доктори заповідають на теперішний час розмаїті пошести, тож кождий повинен забезпечити своє житє не деинде, а в своїй організації. — М. Рудий, секр.

КОГУС, Н. Й. Бр. св. Петра і Павла, від. 57, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в слїдуючу неділю, 13. цьвітня, точно о 2-гій годині пополудни. Просить ся, щоби всї члени явились, бо є важні справи до полагодженя. Неявивший ся член буде караний після статута. Будеть ся принимати нових членів, тож, Українці, приходіть і вписуйте ся в члени нашого братства, чим забезпечите свою родину перед випадком. — С. Слободзян, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, взиває своїх членів, аби кождий явив ся на звичайний мітінґ, який відбудеть ся в неділю, 13. цьвітня б. р., о годині 2-гій пополудни, в гали Укр. Ам. Горожан під ч. 822 Н. Франклін стр. Сей мітінґ відбудеть ся о один тиждень скорше з причини Великодних сьвят. Кождий член має вирівнати свої залеглости. Нових членів принимаємо до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — І. Жмутин, предс.; І. Береза, кас.; І. Сорока, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Дает ся до відома членам тов. „Згода", від. 62, що квартальний мітінґ відбудеть ся дня 13. цьвітня, о годині 3-тій пополудни, в гали Мік Ніколь, 62 ул., Вест Філядельфія. Просить ся членів прибути на час, бо будуть важні справи до обговореня. Неявивші ся будуть карані. — Петро Кокодинський, предс.; І. Белюх, кас.; В. Волчанський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Подаеть ся до відома членам тов. „Єдність", від. 163, що мітінґ відбудеть ся в понедїлок, 14. цьвітня, о годині 7.30 вечер, в тійсамій гали, де і все, 4-та і Паплар ул. Всї члени мають явити ся, бо є дуже важні справи до полагодженя, як справа представленя, котре товариство дае на день 10. мая і инші. Кождий член має вирівнати свої вкладки, бо инакше наразить ся на неприємности. Будеть ся приймати нових членів до товариства і до У. Н. Союза. — Н. Волос, писар.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Повідомляеть ся місцевих і позамісцевих членів тов. „Любов", від. 45, що квартальний мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. цьвітня, о годині 2-гій пополудни, в гали Укр. Амер. Горожан, 822 Н. Френклін ул. Просить ся всїх членів о присутність, бо є важні справи до рішеня. Будеть ся принимати нових членів до товариства і до У. Н. Союза після статута. З того повинні користати ті, котрі хотїлиб стати членами товариства, як рівнож і У. Н. Союза. — Ф. Мазик, секр. рек.

ЕТНА, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 89, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. цьвітня, о 3-тій годині пополудни, під ч. 134 Бутлер ст. Всї члени повинні прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. Довгуючі члени повинні вирівнати свої місячні вкладки, бо инакше будуть суспендовані. Також подаеть ся до відома всім Українцям з Етни і околиці, що згадане братство сего місяця буде принимати нових членів за половину вступного. — Г. Ромасик, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 147, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в квітну неділю, то є на 13. цьвітня. Просить ся членів, щоби явились на мітінґ, бо є важні справи до полагодженя перед сьвятами. — Ю. Луців, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Уряд тов. ім. Богдана Хмельницкого, від. 248, подає своїм членам до відома, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 13. цьвітня б. р. зараз по Службі Божій в гали церковній. Обовязком кождого члена явитись, вирівнати довг і принести належитість ($2.95) на ленти. Всї члени, що не мають уніформів, дістануть ленти. Хто не явить ся або не передасть належитости, зістане суспендований після запавшої ухвали з минувшого місяця. Товариші! Чи Вас аж тілько треба напоминати? Сего місяця вже друге оголошене пишу, а Ви собі з того нїчого не робите. То вже би навіть жида згнївало. Коли Вам то не сподобало ся, беріть собі сю справу в свої руки і керуйте самі; може Вам піде ліпше, бо я не можу працювати там, де нема любови і єдности. Прошу січовиків зійти ся на галю в суботу вечер, точно о 6-тій годині, на наради в справі сьвят і принести всї шаблї. — О. Собчак, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Українська Січ", від. 59, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. цьвітня б. р., в Українській Гали під ч. 108 Коссут ул., точно о 3-тій годині пополудни. Кождий член повинен явити ся на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. Кождий член повинен привести зі собою хоч одного нового члена до товариства і до У. Н. Союза. — М. Галкевич, секр.

ГОЛИОК, МАСС. Отсим подасть ся до відома членам тов. ім. Тараса Шевченка, від. 171, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 13. цьвітня с. р., о годині 3-тій пополудни, в Українській Хаті під ч. 32 Адам стр. (а не 694 Іст стр., як було дотепер). Обовязком кождого члена явити ся на сей мітінґ та привести з собою нових членів. — І. Довгань, секр.

ПОДЯКА.

Я низше підписаний складаю сердечну подяку Українському Народному Союзови за виплачене мені коштів похоронних в сумі $193.35 по бл. п. Стахови Антонишинови, котрий був членом братства св. Петра і Павла, від. 245, в Трентон, Н. Дж. Складаю сердечну подяку Головним Урядникам У. Н. Союза і Місцевим Урядникам за їх щиру працю, що не жалували часу і труду та зробили свій і народний обовязок так, як ся належить. Дорогі Українці! Шануймо таких щирих робітників, котрі є в Українськім Народнім Союзі, котрі так щиро і совісно сповняють свій обовязок, котрі вміють господарити народним добром — не так як другі, що замісць виплаченя то наложили на них тягар, що члени мусїли опустити таку перехрещену орґанізацію. Кілько вдів лишило ся без жадної помочи, а сироти плачуть, кавалка хлїба не мають. А їх батьки платили! Де наш тяжко запрацьований гріш? — питають. Полїтика, а ще яка: попросту можна сказати — дурна. Українці в Трентоні! Я не був членом тут, але був в других плейзах. Але таких галапасів є повно всюди. Ото я, знаживши таку пору, стаю членом Українського Народного Союза і братства св. Петра і Павла в Трентоні. Так мені сподобала ся справедливість, яка є в братстві в Трентоні. Кличу всіх щирих Українців: Вступайте до найсправедливійшої організації, якою є Український Народний Союз! Прийдіть на мітінґ, а переконаєте ся, яка любов, яка справедливість, яка згода в тім братстві. Се дійсно щирі Українці. Я складаю щиру подяку урядникам сего братства, п. В. Гасієви, п. П. Єдлїнському і п. П. Стадникови. Зазначу тут, що щирий патріот і приятель Неньки-України є Павло Стадник, котрий потрафив другий раз зорганізувати такий красний відділ, який стоїть на першім місци в Трентоні. Зазначу згори, що його праця була тяжка, але вийшла сьвітло. Він не дивив ся, що вороги йому кидали чорні плями, кричали „зрадник, іде з Головним Н. К." Він не зважав на напасників, але робив і робить сьвяте дїло, а все співає: „Не пора в рідну хату вносити роздор!" Честь Вам, п. Стадник! Не тратьте надії! Ми з Вами всї як один! Будемо Вам помагати у Вашій праци в так важній хвили. Гаразд! — Андрух К. Штіпований, член 245-го відділу.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Повідомлене від правительства про одержане української петиції.

На останну петицію американських Українців до президента Вілсона, вислану головним Українським Народним Комітетом і місцевими Українськими Народними Комітетами — п. Брекінрідж Лонґ, третий заступник міністра заграничних справ у Вашінґтоні, повідомив предсідателів кождого Комітету отсим письмом: „На припорученє Білого Дому повідомляєть ся про одержанє копії петиції, підписаної Вами і иншими, в якій просить ся Президента і Американську Делеґацію на Мирову Конференцію ужити свого високого становища для попертя домаганя України до права самоозначеня".

Памятка для Українців від правительства.

Минувшої неділї у величезній театральній салї нюйорського Гіподрому відбуло ся численне віче, на котрім промовляли многі американські визначні бесідники. Віче мало характер великого сьвята. Було кілька промов, співали оперові співаки та хори, а по скінченю всього роздавано стяги для національних комітетів другого федерального округа позички свободи. Стяг незвичайно красний. Є зшитий з трох плахт дорогого шовку. Його вартість обчисляють на 100 долярів. На білім тлї з жовтою обвідкою написано отсі слова:

Presented to the
Ukrainian Division
April 6th 1919 by the
U. S. Government Loan Organization
In Memory
Of Those
Americans of Ukrainian Blood
In the Service of the
United States of America
Who Made the Supreme
Sacrifice in the World War

Величина стягу є 40x55 цалів. На вершку, по середині стягу уміщено червону кокарду, а до неї прикріплено дві довгі ленти, одна синя, друга жовтна, які означають українську національну краску. — Сей стяг є дорогоцінною памяткою для всіх американських Українців, бо сьвідчить він, що українські іміґранти у Злучених Державах причиняли ся до сьвітлої побіди американського демократизму над сьвітовим безправством. В імени Українців відобрав стяг п. С. Ядловський. Подібні прапори роздано для 42 ріжних національних комітетів. — Урядовий звіт виказує, що в другім федеральнім окрузї Українцї закупили бондів четвертої позички свободи за суму 847.850 долярів. Число тих Українців, котрі закупили сї бонди, виносить 6.500. (Сей звіт є неточний, бо не всї українські громади надіслали дотичні звіти).

Московське правительство домагаєть ся передачі російських маєтків у Злучених Державах.

Людвиґ Мартенс, большевицький посол до Злучених Держав, урядив собі головну кватиру в Ню Йорку, під ч. 110 Вест 40 улиці. Канцелярія є знана яко „Російське Савєтське Бюро в Злучених Державах". Се бюро є поділене на пять департаментів, а на чолї кождого стоїть директор. Директором торговельного департаменту є А. Галлер, директором правничого департаменту є Моріс Гілквіт, директором судового департаменту є Г. Вайнштайн, директором зелїзничого департаменту є проф. Юрій Ломоносов, а директором дипльоматичного департаменту є Сантері Нуортева. Геллер, Гілквіт і Вайнштайн є Жиди, Ломоносов є Москалем, а Нуортева Фінляндцем. — Найпершою задачею Мартенса є осягнути признане від вашінґтонського правительства, а відтак навязати між Злученими Державами і Московщиною торговельні і дипльоматичні зносини. Мартенс буде також домагати ся в короткім часї звороту 153,000.-000 долярів у грошах і матеріялах, які тут остали ся по давнім російськім правительстві.

Лист з Галичини.

Григорій Бабій, в Рочестер, Ню Йорк, одержав в сих днях лист від своєї дочки з Мостища, калуського повіту в Галичині. Лист писаний 7-го лютого 1919, а з Калуша вийшов до Америки 15. лютого. Лист обговорює родинні справи. Пишеть ся, що жінка п. Бабія і діти: Настя, Анна, Михайло і Юрко жиють і всї здорові. Почтова печатка на листі ще стара, з часів австрійсько-польського панованя. Крім неї є отся округла печатка в українській мові: „Військова Стаційна Команда, Калуш". Посередині печатки видніє гербовий тризубовий знак, такий, який вибивано на срібних монетах за часів київського князя Володимира Великого, 1.000 літ тому. На коверті виписано відворотну адресу латинськими буквами: Анна Бабій, Мостище, п. Калуш, Галичина-Україна".

Нова недуга — сплячка.

По небезпечній інфлюенці прибула до Злучених Держав нова недуга, знана яко сплячка. Чоловік засипляє і спить кілька або кільканайцять днів, а відтак вмирає. Урядово обчислюють, що до 29. марта 1919 в краю попало в сей летарґ 183 особи, а з того померло вже 29; прочі ще сплять доси. Один американський лікар, на імя Беверли Токер, каже, що ся пошесть не є тою сплячою недугою, яка наступає в наслідок укушеня мухи, що дуже часто лучаєть ся в Америці. Ся недуга є знана лікарям яко летарґ мозку. Ся недуга була відома вже в XVII. і XVIII. віці, а в 1895 році вона появила ся у всїх краях Европи та в декотрих місцях в Америці. Від того часу ніхто тут про неї не чув, аж недавно вона знова появила ся. Я — каже др. Токер — відразу спізнав сю недугу і через те вашінґтонське правительство назначило мене до комісії для близшого розслїдженя сеї недуги.

Час сонности є ріжний. В однім случаю я мав пацієнта, котрий лежав лише три дні, а в иншім знова спить вже три місяці, та спить ще й доси. В дійсности стану хорого не можна назвати сном, але дуже цікавою дрімотою. Пацієнта можна збудити зі сну, коли ви хочете. Його нагодуєть ся і він знова йде спати. Функція жолудка відбуваєть ся нормально. Хорий лежить спокійно в одній позиції. Коли його збудити, він виглядає здивованим, мало чим інтересуєть ся і говорить дуже мало. Декотрі пацієнти заживають їду в звичайний спосіб, декотрих знова треба годувати силоміць. Я — каже др. Токер — маю одного хорого, котрий будить ся реґулярно три рази на день, сїдає в лїжку, їсть, а відтак стає непритомним і засипляє.

При сїй хоробі не чуєть ся ніякого болю, хиба лише маленький біль голови і потрохи нудить. Горячка не переходить поза 102.2 степенів, а живчик бє рівномірно. Віддихане є нормальне. Нема ніяких инших ознак, крім зростаючої штивности мускулів і частинного паралїжу твари і голови. Хорий не кашлає анї не пчихає. Хребтовий шпік находить ся під більшим натиском ніж звичайно. Се, а також факт, що черепні нерви є захоплені недугою, каже догадувати ся, що недуга є наслїдком подражненя мозку. Чи се спричиняє бакциль, не знати. В кождім разї здоровий чоловік повинен ходити здалека від хорого, бо сею недугою можна здаєть ся заразити ся через діткнене носа або уст хорого. — Др. Токер висловлює погляд, що ся недуга кинеть ся скоро по цїлім сьвіті, головно там, де найбільше бушувала інфлюенца.

Хто викликує невдоволене серед робучих мас.

Минувшого понедїлка перед міським судією в Бронкс, Ню Йорк Сіти, явило ся 350 бездомних материй і дітий, котрі тепер не мають де мешкати, бо властителї домів піднесли високо рент і вони вийшли на страйк, не маючи відки платити так високогоренту. Загалом страйкує около 2.000 мущин, женщин і дітий. Судія з тої нагоди сказав: — „Властителї домів причиняють ся як найбільше до поширеня тої пошести, яку звемо „большевизм". Їх тактика є неможлива і треба конче щось з тим зробити. Тою справою повинен сейчас заняти ся сойм. Він повинен ухвалити закон, який змушував би кождого властителя дому дістати найперше дозвіл від властий, а тодї аж, по одержаню такого дозволу, піднести рент. Коли властитель дому не повинуєть ся законови, він стратить право власности".

Форд яко орґанізатор фабрик на Угорщинї.

Американський міліонер Генри Форд, з Дітройт, своїм статочним поведенєм з робітниками добив ся до того, що робітниче правительство в Будапешті, на Угорщинї, задумало покликати його для помочи при орґанізованю заводів на Угорщині на такій системі, на якій він провадить свою автомобілеву фабрику в Дітройт.

Страйк шкільних дітий в Гобокен, Н. Дж.

Около 350 учеників ґімназії Емерсона в Гобокен, Н. Дж., вийшло на страйк через се, що усунено їх директора Робінса. Ученики демонструють улицями міста, несучи таблиції з написями: „Нема Робінса, не треба і школи". Директора Робінса усунула шкільна рада за се, що він критикував остро в місцевих ґазетах шкільну систему в сїй ґімназії.

Молода дївчина недавно віддала ся за старця і вже розвела ся.

Недавно тому ґазети рознесли по цілім краю велику сензацію, яка мала місце в Бруклині, Ню Йорк Сіти, а іменно, що 18-літна дївчина, Катерина Вольф, вийшла заміж за богатого Джеймса Гарта, 87-літнього старця. Катерина Вольф працювала яко манїкуристка в одній бруклинській фризієрни, а Джеймс Гарт торгував колись золотими річами і доробив ся більшого маєтку. Случайно він стрінув молоду дївчину і залюбив ся в нїй, а відтак вони і повінчали ся. Тепер розвели ся. Старий має платити Катерині 175 долярів місячно і вона має даром мешкати в однім з його домів.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Переговори о нафту.

В половині марта зїхали ся були до Відня делеґати України, Чехо-Словаччини, Юґо-славії, Угорщини, Австрії і Швайцарії, щоби спільно обговорити і підписати умову в праві вивозу нафти з Галичини до пятьох інтересованих Держав. Найлекші условя уділили Українцї для Швайцарії.

Радек „українським" амбасадором.

Премієр большевицького правительства на Україні, Раковський (румунський Жид), повідомив німецьке правительство, що Радек (польський Жид) є іменований українським амбасадором в Берлїнї.

Польща і українські землї.

Польський „Курієр Познаньскі", з 10. лютого 1919, доносить: — „Делеґати польського населеня з повітів володимирського і ковельського зібрали ся у Володимирі, як лише їх території визволено від наїзду українських військ Петлюри. Сї збори ухвалили важні постанови в справі цїлковитої злуки Волині і Поділя з Польщею, в справі виборів до установчих зборів, а також виделеґованя депутації до польського правительства. Задачею сеї депутації має бути вияснене становища Волині щодо своєї репрезентації соймової і щодо аґрарних реформ. У нарадах взяло участь 182 делеґатів і 300 запрошених осіб. Вони мали характер сьвяточний і високо патріотичний".

Справлене похибки.

В минувшім числї „Свободи", на сторонї 6-тій, в рубрицї: „Американські Вісти", в новинці: „Военний стан в Ґарфілд, Ню Джерзи", — зайшла мала друкарська похибка. В тій новинці в 14 і 15 рядку з долини є написано: „До зломаня страйку причинили ся головно міліонери", а має бути: „До зломаня страйку причинили ся головно міліціонери", і т. д.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Член У. Н. Союза, Байон, Н. Дж. — Не буде поміщене.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Робітники в Новій Шкоції хочуть 36 годин праці.

Федерація праці в Новій Шкоції поставила в основу своєї нової програми домагане 36 годин праці тижнево, або 6 годин денно, з недїлею вільною від праці. Федерація домагаєть ся також безплатного і примусового подаваня науки для дітий.

Населене Долїшного Шлеску.

До австрійського Долїшного Шлеску підносять тепер свої претенсії Поляки і Чехи. Одні і другі домагають ся його для себе. Чехи домагають ся його на тій основі, що там є уголь, а Чехам уголь є потрібний для розвою промислу. Поляки домагають ся його на основі національної більшости; кажуть іменно, що там Поляки творять більшість. Щоби порішити сю справу, союзна комісія взяла ся на хитрий спосіб. Вона казала посписувати всї імена на гробах покійників, аби в той спосіб переконати ся про національну більшість. Але як аліянти зчудували ся, коли обчислили, що 90% мерців — се Німці, а лише 10% творять Поляки. — Так отже до Долїшного Шлеску, який належав ще донедавна до Австрії, після справедливости не мають права анї Чехи, анї навіть Поляки, лише одинокі Німці, бо вони творять там переважаючу більшість населеня.

6,000.000 жертв інфлюенци в Індії.

Британський комісар здоровля в Індії каже, що протягом жовтня, падолиста і грудня 1918 року в Індії померло на інфлюенцу около шість міліонів осіб.